

50

LETNICO
obhaja letos
"Amerikanski
Slovenec"

AMERIKANSKI SLOVENEK

PRVI SLOVENSKE LIST V AMERIKI

Geslo: Za vero in narod — za pravico in resnico — od boja do zmage!

GLASILO SLOV. KATOL. DELAVSTVA V AMERIKI IN URADNO GLASILO DRUŽBE SV. DRUŽINE V JOLIETU; P. S. DRUŽBE SV. MOHORJA V CHICAGI; ZAPADNE SLOV. ZVEZE V DENVER, COLO., IN SLOVENSKE ŽENSKE ZVEZE V ZEDINJENIH DRŽAVAH.

(Official Organ of four Slovenian Organizations)

STEV. (NO.) 221.

CHICAGO, ILL., SOBOTA 15. NOVEMBRA — SATURDAY, NOVEMBER 15, 1941.

LETNIK (VOL.) I.

Predsednik posreduje proti stavki-Japonska se pripravlja

Voditelji premogarjev
in družb v Beli hiši

Predsednik sklical k sebi na konferenco zastopnike obeh strank, da prepreči stavko premogarjev. — S silo bo nastopil najbrže le v skrajnem slučaju.

Washington, D. C. — Da prepreči obnovitev stavke v premogovnikih, ki jih lastujejo velike jeklarske družbe, je predsednik Roosevelt sam prevzel vlogo posredovalca med premogarsko CIO unijo in med družbami. V to svrhu je poklical k sebi v Belo hišo na konferenco za ta petek zastopnike obeh strank.

Kakor znano, je bila v omenjenih premogovnikih že proglašena stavka, in sicer koncem oktobra. Vendar pa se je na apel Roosevelta vršila tedaj konferenca med Johnom Lewisom in predstavnikom družb, katere uspeh je bil, da je Lewis suspendiral stavko do 15. novembra, da se bodo med tem časom lahko vršila končna pogajanja. Premogarji zahtevajo, da se morajo rudniki unijonizirati.

Od tedaj naprej je imel stvar v roki vladni obrambni posredovalni odbor, ki pa je pred par dnevi izrekel za unijo neugodno odločitev, namreč da premogarji niso upravičeni do 'zavrtje delavnice' v teh rudnikih. To je povzročilo velik vihar v CIO vrstah in v protest proti izreku sta izstopila iz tega odbora dva visoka uradnika premogarske unije, namreč Ph. Murray, podpredsednik, in Th. Kennedy, tajnik-blagajnik, na kar je bilo razvidno, da se stavka ne bo mogla preprečiti, ako ne bo kaka "višja sila" posegla vmes.

In to vlogo je zdaj sprejel na se predsednik Roosevelt. Da je njemu osebno toliko ležeče na tem, da ne pride do stavke, je vzrok v tem, ker bi zaradi pomanjkanja premoga utegnili zastati vsa jeklarska industrija in z njo takorekoč vse obrambno delo. Dočim se je živahno ugrabilo, kak bo rezultat konference pri predsedniku, vendar pa se je tudi v naprej vedelo, da predsednikovo delo posredovanja ne bo lahko. Gotovo je namreč, da se Lewis ne bo zlepa podal in popustil, ne da bi se njegove zahteve po unijoniziranju rudnikov ugodile. Napovedovalo se je zato, da zna biti ta konferenca nekaka borba med predsednikom in Lewisom.

Res je sicer, da bi predsednik lahko s silo nastopil proti Lewisu, namreč s tem, da zaseže in spravi rudnike in jih postavi pod vladno kontrolo, ali pa, da pošlje kongresu kak protistavkarske zakonske predloge, katere bi ta bržkone tudi odobril. Enako pa je tudi resnica, da se predsednik ogiblje take sile in, da jo bo uporabil v skrajnem slučaju, kajti ve, da bi bila s tem zadeva le napol rešena. Premogarji bi namreč tak nastop skrajno za-

NEVTRALNOST
PREKLICANA

Kongres dovolil ladjam plovbo v vojne pasove.

Washington, D. C. — Poslanska zbornica je v četrtek glasovala glede predloga, sprejetega od senata zadnji teden, po katerem se imajo oborožiti ameriške trgovske ladje in dalje, da se dovoli ameriškim ladjam plovba skozi vojne pasove in v pristanišča držav, ki stoje v vojni. Do zadnjega trenutka se ni moglo vedeti, kak bo izid glasovanja, kajti obe struji ste napeli skrajne sile, da pridobite glasove na svojo stran, ker šlo je v resnici za zgodovinsko važen predlog. Vladna struja pa je končno zmagala in odobrila predlog z večino 212 glasov proti 194. S tem je nevtralnost Amerike takorekoč docela preklicana, kajti od nevtralnostnega zakona ostane v veljavi le še par manj pomembnih točk.

ZELEZNIČARJI SE ODLOČILI ZA STAVKO

Chicago, Ill. — Pet železniških unij, namreč strojevođij, kurjačev, sprevodnikov, zaviračev in kretničarjev, po številu skupaj okrog 350.000, je zadnjo sredo proglasilo stavko, ki se ima otvoriti v nedeljo, 7. decembra. Pričakovati je, da se bodo pridružile še druge železničarske unije, ki imajo okrog 900.000 članov. Po objavljenem načrtu se ima ustaviti delo prvi dan na en tretjini železnic, drugi dan, v ponedeljek, na drugi tretjini, v torek pa še na ostali tretjini. — Stavka je bila proglašena kot zadnji čin, ko so se vsi posredovalni koraki izjalovili, vendar pa se pričakuje, da bo predsednik Roosevelt sam pričel posredovati, da stavko prepreči. Železničarji zahtevajo 30 odstotkov povška v plačah.

ANGLIJA ČESTITALA ITALIJANSKEMU KRALJU

London, Anglija. — Potom britanskega radio so se zadnjo sredo izrekle čestitke italijanskemu kralju Viktorju Emanuelu ob njegovem rojstnem dnevu.

merili ter bi se utegnil njih odpor razširiti na celo premogarsko polje. Premogovniki bi bili sicer odprti pod vladnim pritiskom in pod vojaško strahom, toda kake znatne produkcije bi ne bilo. Zato skuša predsednik na lep način spraviti obe stranki do pobotanja.

PLAČA DRŽ. USLUŽBEN-
CEM UTEGNE BITI
ZADRŽANA

Chicago, Ill. — Ako se prej položaj ne razčisti, bodo to soboto vse osebe, ki so na plačilni listi države Illinois, brez polmesečne plače, in to bo zadelo vse, od gubernerja do zadnjega uslužbenca. Generalni pravnik Barrett je namreč izdal tozadevni ukaz zadnje sredo večer in sicer zato, ker je neki Chicažan vložil tožbo, da je večje število državnih uslužbencev, katerih je skupno okrog 26.000, bilo nezakonito imenovanih in, da zato nimajo pravice do plače. Izdana je bila sodna odredba, da se tem uslužbencem plače začasno zadrži, toda Barrett se je izrazil, da se v tako kratkem času ne more ugotoviti, kdo je prizadet od sodne odredbe, in kdo ne, ter je zato ukrenil, da se zadrži sploh vse plače. Pripomnil pa je, da bo obenem vzel stvar v pretres z vrhovnim sodiščem.

ZAHTEVA OD PREDSEDNIKA, NAJ UKINE STRELJANJE

Boston, Mass. — Med tem, ko se je v poslanski zbornici razpravljalo predlog, po katerem se lahko pošljejo ameriške ladje na bojno pozornico, pa so razni govorniki širom dežele pozivali, naj se končajo koraki, ki vodijo deželo v vojno. Eden govornikov je bil senator Walsh iz Mass., ki je apeliral na predsednika, naj prekliče ukaz, da morajo ameriške ladje streljati. Ker je predsednik izdal ta ukaz brez odobritve kongresa, ga lahko vsak čas na enak način tudi prekliče, je dejal senator in dostavil priporočilo, naj bi se predsednik obrnil na papeža in na verske voditelje vseh religij, naj prično gibanje, da pride do mirovnih razgovorov.

INTERNIRANCI IZPUŠČENI

Sidney, Avstralija. — 400 nemških državljanov, ki so bili internirani tukaj ob izbruhu vojne, so bili zdaj izpuščeni in poslani v Anglijo. Bajje bodo tamkaj služili v angleški armadi kot inženirji.

Spopad z Ameriko
se zdi možen

Od razgovorov med japonskim odposlancem in ameriško vlado odvisne odločaji med obema deželama. — V slučaju, da se pogajanja razbijejo, je Japonska pripravljena na skrajnost.

KRATKE VESTI

— Rim, Italija. — Hrvaški vojak, ki so bili ujeti tekom napada na Jugoslavijo v aprilu, so se na ukaz Mussolinija izpustili, kot se je zadnjo sredo objavilo. Teh vojakov je bilo skupno 2.486 ter so bili zaprti v raznih koncentracijskih taboriščih.

— Ottawa, Ont. — Min. predsednik Mackenzie King je v sredo v parlamentu namignil, da bo Kanada stopila v vojno proti Japonski, ako bi se zadnja spopadla z Zed. državami. Dejal je, da bo Kanada v tem oziru sledila zgledu Anglije.

— Kairo, Egipt. — Na vzhodnem bojišču utegne biti kmalu do 150.000 poljskih vojakov, kot se je izrazil tukaj zadnjo sredo poljski min. predsednik Sikorski. Kako hitro bo ta armada nastopila, odvisi od prevozne možnosti v Rusiji, je dejal.

— London, Anglija. — Eden tukajšnjih listov se je v četrtek izrazil, da utegne Anglija kmalu ugoditi zahtevi Rusije ter napovedati vojno Finski, ako ta ne bo izpremenila svoje sedanje politike.

V AEROPLANU BOMB ZA
CELO GARAZO

London, Anglija. — Kot je zračno ministerstvo razodelo zadnjo sredo, je že od avgusta naprej na delu, da siplje bombe na nemška mesta, neki ogromni angleški aeroplan, ki je najnovejša iznajdba. Njegov obseg je tolikšen, da lahko vzame s seboj toliko bomb, kakor jih gre v kako garažo za dva avtomobila.

NAZIJI SE POSLUŽUJEJO TUDI KONJ

Nazijska armada je sicer takorekoč do popolnosti mehanizirana, vendar pa ji ob raznih prilikah tudi konji še dobro služijo. Tako se vidi na gornji sliki, ko neki vojaški jezdec brede na enem konju preko neke reke v Rusiji, dočim vodi drugega poleg sebe na uzdi.

Vesti o domovini

Paveličevi vstasi v "neodvisni" pridno pomagali bogatim židom, katere so za določene svote s policijskim avtom prepeljali čez mejo. — Razne vesti o Jugoslaviji iz ameriških virov.

Vetaši pomagajo židom

1919. Izgoni se nadaljujejo v velikem obsegu.

Zeneva, 30. okt. (JCO.) — V zvezi z močnim odporom slovenskega naroda proti zaslednim oblastim se poroča, da je bil vnovič porušen most pri Ecerovnici. To je bil razlog, zakaj italijanski trgovski minister ni prišel k otvoritvi ljubljanskega jesenske a velesejma, čeprav se je njegov namen uveljaviti prihod objavil: zaradi tega in vsled vednih poškodb železniških prog so Italijani uvedli strožje kazni in v Ljubljani mešanstvu prepovedali pohajanje po ulicah po devet uri zvečer.

Bern, 29. okt. (AP.) — Dvesto srbskih upornikov je padlo v bojih z rednimi zaslednimi poškodbami blizu vasi Belanovica. Poročilo beogradskega lista "Novo Vreme" pravi, da so nemške čete obkolile upornike in ko se je razvila bitka, dobile pomoč. Ob zori so se boji prenehali, večji del upornikov je bil pobit, samo nekoliko "komunistov" je pobeignilo. Vest ne poroča o izgubah Nemcev.

Rim, 29. okt. (AP.) — Italijanske oblasti so ustrelile danes Jugoslavana Miloša Kneževića. Obsojen je bil na smrt, ker je letos v februarju skril bombo v italijansko trgovsko ladjo, ki se je zato potopila, ter zato, ker je "pomagal sovražnikom". Kneževićev sokrivec je bil obsojen na trideset let ječe in njegov pomočnik na šest in dvajset let.

Rim, 29. okt. (AP.) — Stefani poroča iz Zagreba, da je Ante Pavelič izjavil, da postaja "sodelovanje z Italijo težavno". Dodal je, da bo želja za sodelovanje te težave premagala. Pavelič je uradno obiskal italijanskega poslanika ob obletnici fašistovskega vstopa v Rim.

Angora, 29. oktobra. (NYT) — Italija je začela s terorjem v jugoslovanski Dalmaciji. Od trideset oseb, ki so jih prijeli prejšnji teden, so jih v Splitu in v Šibeniku obsodili na smrt, — vojaška sodišča, — osem najst. Ustrelili so jih, češ da so sodelovali pri četniškem gibanju. Kratkovalna postaja sporoča, da upor po vsej Dalmaciji raste, da se boj udeležuje mnogo Dalmatincev. Bojev se udeležujejo zlasti dalmatinski mornarji in ribiči v Kotorskem zalivu ter ob črnogorski in hercegovski obali.

V Zagrebu so oblasti dale poročila o židovskem sinagogu. V Srbiji, kjer so odprti boji med nemškimi, edinicami in četniki, so predeli okrog Užica, Zvornika in Šabca spremenjeni v prava bojišča. Nemci so poostri kazni, da zaustavijo odpor in nemire v okolici prestolnice. V Beogradu samem so Nemci zajeli še 1500 oseb (Dolje na 4. strani)

Vesti o Jugoslaviji iz Ameriških virov
Rim, 30. okt. (JCO.) — Nemci so izdali ukaz, da se morajo izseliti iz Hrvaške vsi Srbi, ki so prišli tja po letu

Amerikanski Slovenec

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891.

Izhajajoč dan razen nedelj, ponedeljbov in dnevo po praznikih.

Izdaja in tiska:
EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. Cermak Rd., Chicago.
Telefon: CANAL 5544

The first and the Oldest Slovene Newspaper in America.
Established 1891.

Issued daily, except Sunday, Monday and the day after holidays.

Published by:
EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. Cermak Rd., Chicago.
Phone: CANAL 5544

Naročnina:	Subscription:
Za celo leto \$5.00	For one year \$5.00
Za pol leta 2.50	For half a year 2.50
Za četrt leta 1.50	For three months 1.50
Za Chicago, Kanado in Evropo:	Chicago, Canada and Europe:
Za celo leto \$6.00	For one year \$6.00
Za pol leta 3.00	For half a year 3.00
Za četrt leta 1.75	For three months 1.75
Posamezna številka 3c	Single copy 3c

Dopisi važnega pomena za hitro objavo morajo biti poslani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list. — Za zadnje številko v tednu je čas do četrta dopoldne. — Na dopise brez podpisa se ne ozira. — Rokopisov uredništvo ne vrača.

Entered as second class matter, November 10, 1925 at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

Boj za Kavkaz

Zdaj divja v polnem zamahu boj za Kavkaz. Tu se nahajajo ruski glavni petrolejski vrelci. Obenem pa tvori Kavkaz izborni teritorialno zvezo z Malo in Prednjo Azijo. Ako Nemci v tem boju za Kavkaz zmagajo, bodo dobili prvič zaželjeno olje, in drugič se jim bo odprl most do poti proti Perziji, Bagdadu in Indiji. Od tod je samo korak do Suezja. Kaj bi taka zmaga na nemški strani pomenila za Anglijo, si lahko vsak sam predstavlja.

Strategična stran te borbe je pa tudi ta, da z zavzetjem Kavkaza in s prodorom do Bagdada, je vsaka zveza z Rusijo v indijskem morju odrezana. Z zavzetjem Murskega na severu v arktičnem morju in v Belem morju nekaterih pristanov, je odrezana vsaka severna zveza z Rusijo. Rusija brez Ukrajine, brez bogate industrije v donskih nižavah, brez Črnega morja, bi bila odrezana od vsake dobre zveze s svetom. Rusija kljub vsej svoji sibirski obsežnosti bi v takem položaju le živovarila.

Angležem bi bila najbrže tako v kletko zakovana Rusija kar po volji, ko bi ne šlo zraven tega tudi za življenje Anglije same. Ampak Nemci sili doli na Bagdad in v Suez in za to se zdaj zavzema za pomoč Rusiji. Ta pomoč pa prihaja pozno in bo težko kaj izdala, ker prihaja od Angležev, kakor navadno v vsakem slučaju, kadar teče že voda v grlo. Rusi bodo morali voditi svojo obrambo le z lastnimi silami, pomoč od zunaj je le bolj skromna. Sicer pa kakor zgleđa, Rusi tudi niso želeli angleške pomoči na ruskih tleh. Angleži so sicer ponujali neko pomoč za Kavkaz, ker tam je olje, in če bi angleška pomoč kaj izdala, bi bilo nazadnje težko spraviti iz Kavkaza morda celo Angleže same. Teh misli so bili najbrže Rusi. So pa Rusi namigavali Angležem: če ste za pomoč, udarite na kontinent, ustanoviti kje zapadno fronto, da odvrnete težo nemške pozornosti od vzhodne fronte. Te sugestije pa Angležem niso bile dobrodošle, najbrže, ker žerjavica je za Angleže še prevroča, drugih na zapadu pa ni, da bi šli za nje po kostanj v žerjavico. Tako je svet tam kjer je bil. Angleške pomoči Rusom ni dosti. Bila je le na jeziku in na papirju, v dejanjih je ni nič, ali prav malo. Tako je, kjer zavezništvo ni popolnoma iskreno in bratsko. Kjer pri "zavezništvu" sodeluje tudi kramarstvo, drugače biti ne more.

Kaka odločitev pride v tej borbi za Kavkaz se bo kmalu pokazalo. Od izida te borbe bo mogoče šele spoznati točno nemške namene na zapadu.

Svet ugiha vse mogoče stvari in razpravlja o vseh mogočih vprašanjih. Zanimivo je, da nekateri modrujejo o zadevah, ki še niti na vidiku niso. Tako je te dni neki libonski dopisnik omenjal, da je John Bull zmagal v tej nemško-ruski borbi nad Hitlerjem in Stalinom. Pravi: "Stalin kot zvit komunist je brezdvomno mislil in tudi sodeloval v tem, da sta se Hitler in John Bull čimbolj davila med seboj. Ko bi bila oba izmučena, bi s svojimi velikimi armadami lahko vzel vso Evropo. Zdaj pa se je obrnilo. Hitler je po nekih sugestijah napadel Stalina in zdaj sta že Stalin in Hitler oba izmučena, dočim je John Bull še močan in svež. John Bullu še nista dorastla niti Hitler, ne Stalin." Ugibanje ob političnih potih je to, pa je v njih le večkrat nekaj resnice zadete. Bomo videli, kako bo ob koncu. Zmagovalec bo, kdor bo zadnji zmagal.

Značilno je tudi to, da je svet dosedaj Nemčijo preveč podcenjeval. Podcenjevali sovražnika preveč ni dobro. Opreznost in pravilno poznavanje sovražnika je najboljše stališče v vsaki vojski. Kdor preveč podcenjuje, je le premnogokrat razočaran. Francozi to danes najbolj vedo. Tudi Angleži čutijo. O Nemčiji so v začetku govorili, da je gospodarsko na robu propada. To vprašanje so Nemci bistroumno rešili. Za tem so govorili o Nemčiji, da nima olja in drugih zalog. Prazna domneva. Nemci raztresajo vojni material v takih množinah že skoro pet mesecev v Rusiji, da se niti predstavljati ne da. Zalog ne zmanjka. Olja je dovolj, nemška "luftvafa" brni noč in dan in ne v malem številu. In še to, Nemci ne govorijo in ne debatirajo o vsakem kanonu in puški, molčijo

in delajo, ne izdajajo vsake male iznajdbe, ampak skrivajo, kar imajo novega in tako presenečajo svet. Demokracijski svet bo moral tudi na to pot, če noče, da bo sovražnik že v naprej o vsem informiran, kaj ima in kako bo nastopal jutri. Nikjer bolj, kakor baš v vojni je previdnost nadvse potrebna. Najmanj pa je pametno kazati karte svojemu nasprotniku.

NAŠA POT NA JUG

Joliet, Ill.

Naj mi bo dovoljeno, da na kratko opišem naše potovanje doli v Georgio. v deželo orehov, smrek in velikih gozdov.

Ze dolgo smo nameravali obiskati naše sorodnike Mr. in Mrs. Louis Benčina in hčer Zofijo, kateri žive v Dublinu, 150 milj severno od Floride.

Omenjeno naj bo tudi, da so že dolgo let naročniki Amer. Slovenca. Tako smo se podali z doma moj brat Matija, njegova soproga in sinček, Mr. Louis Zlogar in podpisani. V Kankakee smo videli, kako so dekleta vrele v tovarno še pred šesto uro zjutraj. Pred enim letom bi gotovo kaj takega ne videli. Tako smo prevozili vse ravnine Illinois in Indiana. V Kentucky in Tennessee je bilo pa vse bolj hribovito. Končno smo okoli osme ure zvečer dospeli v Chattanooga. Je to jako lepo mesto in izgleda, kot bi bilo vloženo sredi med hribov. Krasen razgled se nudi zlasti ponoči, ko vidiš vse na okoli raztresene luči, ki sijajo iz borišnih koč in razkošnih letovišč. Naslednje jutro smo si ogledali zgodovinski Look-out Mt., kjer so se vršile krvave bitke za časa civilne vojne.

Tukaj so krasni spomeniki v počast padlim vojakom. Tudi država Illinois ima tukaj svoj spomenik. Tod je v resnici krasna vožnja z avtom, ko se cesta vije vedno navzgor, globoko doli se pa vidi reka Tennessee in pa mesto.

Popoldne smo jo mahnilo zopet bolj južno in sicer v Atlanto, kjer smo nameravali prisostvovati znani nogometni igri "football" med Notre Dame in Georgia Tech. Ko smo dospeli v Atlanto, nas je srečala sestrnica Miss Sophie Benčina in prijatelj Mr. Bernard Boyer, ki so tudi prišli na omenjeno nogometno igro. Po veselem snidenju smo se podali k počitku. Ker sem že navajen zgodaj vstajati, sem bil zjutraj prvi pokončen. Krenil nas je v mesto in vprašam, če je kje v bližini kaka katoliška cerkev. Komaj tri bloke daleč že naletim na krasno cerkev sv. Srca Jezusovega. Vstopil sem, sv. maša se je že pričela. Tukaj sem videl kakih 50 fantov - korenjakov. Izgledali so kot kake Herkuli in vsi so pristopili k sv. obhajilu. Kmalu sem izvedel, da so to igralci slavne katoliške Notre Dame univerze iz South Bend, Indiana, kateri vsako soboto zjutraj pristopijo k sv. obhajilu, v katerem koli mestu se nahajajo, predno gredo na igrišče za svojo veliko žogometno igro. Videli smo jih potem popol-

dne, ko so slavno zmagali z 20 proti 00. Kako malo katoličanov je po južnih državah je razvidno iz tega, ko ima na primer mesto Atlanta več kot 360.000 prebivalcev, pa samo šest katoliških cerkev, medtem ko ima samo chikaška nadškofija skoro 300 katoliških cerkev.

Veselo razpoloženi po lepo igrani nogometni igri smo jo mahnilo še 150 milj južno v Dublin, Georgia, kamor smo prišli do doma naših sorodnikov. Svidenje je bilo nad vse priščno, pa ne samo za nas, tudi za hčer Zofijo, katere je zaposlena kot privatna tajnica v uradu Georgia Training School for Boys v Milledgville, kakih 50 milj od Dublina. Njej je omogočeno obiskati svoje starše po dvakrat na mesec.

V nedeljo zjutraj smo se udeležili sv. maše v njih mali cerkvi. Bila je natlačena, ker je bilo tam tudi veliko vojakov iz bližnjih taborišč. Father Touns, župnik te fare, je jezuit in je jako vljuden in živahen in kajpak, tudi precej domač pri Benčinovih. V pogovoru nam je povedal marsikaj zanimivega, da bi ga človek kar cele dneve poslušal. Father je poln humorja in nalašč malo podražil, ker že v naprej ve, da mu Benčinova teta ne bo ostala dolžna. In kot pristno slovenska mati mu prav pošteno nazaj zabeli, potem pa prav ljubeznivo potrese. Ker Father Touns dobro pozna Slovence, je precej zvedavo nekaj z očmi iskal, nazadnje se je opogumil in vprašal, če nismo morebiti prinesli s seboj "kranjskih klobas." Za to nedolžno predznost je zopet teta na ušesa poklenkala. Mi smo se opravičili, da pridejo klobase pozneje, ko ne bo treba "ekspresa" plačati za illinojske muhe, ampak bomo samo klobase poslali.

Mr. Benčina je prišel v te kraje pred več kot 50. leti. Po celi Georgiji je poznan kot "Uncle Ben". Zgodaj zjutraj nas je "Uncle Ben" odpeljal v 30 milj oddaljeno "šumo". Ko smo stopili iz avta, je on šel naprej in sicer z velikim nožem v roki kot kak turški paš. Prvo vprašanje je bilo, če je kaj kač. Včasih je pritrtil, včasih je pa kar naprej mahal po gozdu, mi pa korajžno? — škrpali pa njim. In tako smo našli Uncle Benove slavne gozdarje. Najprej sem zagledal Jožeta Intiharja, ki je izgledal kot pravi Tarzan. Z njim je pa bil njegov tovariš, tukaj smo videli in se naučili, kako se doge delajo. Drugi dan smo zopet obiskali drugo kempo, ki je 30 milj v nasprot-

JEREMIJA SE SKUŠA REŠITI

P. Bernard Ambrožič OFM.

1. BOŽIDAR JAKAC PRAVI:

"Z bolejšjo sem opazoval te smešne in lažnive borbe med stranicami že itak majhne skupine Slovencev. Znova sem spoznal, da niti v tujini ne moremo iveti brez strastnega medsebojnega pobijanja. Ali mar s tem razodevamo svojo narodno in kulturno bitnost? Drug drugemu podiramo, ker ne moremo živeti brez zaničevanja svojcev in brez spoštovanja tujčevega biča."

Ti, ki si se lotil branja tega le-nesrečnega Jeremije v tretji izdaji, ne beri prehitro naprej. Postoj nekoliko, pomisli malo, potem beri gornje besede še enkrat. In ko jih boš še enkrat prebral ali prebrala, niti potem še ne beri naprej. Vrni se nazaj k gornjim besedam in se jih nauči na pamet. Ko jih boš znal dva-krat, trikrat zapovrstjo na pamet povedati, najprej z zaprtimi očmi in potem tudi z odprtimi — tedaj šele čitaj dalje te vrstice in jih skušaj razumeti.

Te važne in zelo pomenljive besede je zapisal slovenski umetnik slikar Božidar Jakac, ki je pred leti prišel pogledat v Ameriko in je z bistrim očesom opazoval dejanje in nehanje ameriških Slovencev. Slikar Božidar Jakac gotovo še ni popolnoma pozabljen med nami. Mislim, da je marsikdo bral njegovo knjigo o Ameriki, ki je izšla pred skoraj desetimi leti v Ljubljani pod naslovom: Odmevi rdeče zemlje.

Iz tiste knjige sem prepiral na zgornje besede, kjer sem jih našel na strani 214, druga knjiga.

Če si me ubogal, rojak, če si me ubogala, rojakinja, in sta res Jakčeve besede vsaj dvakrat prebrala, ali pa sta se jih res morda celo na pamet naučila ...

stala najbrž kar sama od sebe spoznala, kako zelo so na mestu in kako zelo so resnične. Če so bile resnične pred desetimi leti, kako so šele v naših dneh!

Res! Najrajši bi človek dejal: Tu imaš šopek globokih misli, dragi rojak, vzemi si jih za svoje, pojdi svojo pot in sam tuhtaj dalje. Ne sili vame, naj ti začnem drobtinčiti besedo za besedo in jih morebiti še zvečiti in prežvekovati zate! So jedi, ki gredo skozi usta kar naravnost na svoj cilj — brez grizenja in žvečenja in prežvekovanja. Odpreš usta, pa je sladka stvar že v želo.

Tudi duševna hrana je včasih taka. Odpreš knjigo in čitaš. Po-biraš besedo za besedo in nič ni maš zoper. Vendar ti ne seže vsaka beseda enako naravnost do srca. Kar naenkrat naletiš na nekaj stavkov, ki so čudno dru-

gačni od drugih. Začutiš, da se niso nič ustavili v tvojih mislih — kakor se lemontski med nič ne ustavi v ustih — iz oči so skočili naravnost v tvoje srce!

Tako se ti godi, ko bereš knjigo Božidarja Jakca in nenadoma zadeneš na besede, ki jih upam — zdaj že resnično na pamet znaš.

Potemtakem bi jaz najbolje naredil, če bi zdajle nehal ropotati po pisalnem stroju. Do zdaj se nisem še nič pregrešil, ker sem se samo na Jakčeve besede opozoril.

Sam pri sebi sem kar prepričan, da bi najbolje naredil. Vendar se zdi, da sem med tistimi, ki so obsojeni, da morajo dostikrat narediti iz medu — chewing gum ... Prizanašajte! Narodna reč je to, pa je že tako na svetu, da mora na njem živeti vsakovrstno čudaštvo.

Vsega pa tudi nisem sam kriv. Včasih pišem sam od sebe, včasih po naročilu. In v temle trenutku si domišljam, da pišem — po naročilu. Ne mislim na tista naročila, ki jih včasih kje na cesti mimogrede dobim. Ta ali oni me sreča in pravi: Kdaj bomo pa spet kaj od Jeremijata brali? Posamejva se in greva vsak svojo pot.

Naj po pravici povem, čemu bi skrival? Ko sem se poslavljaj od seje JPO, SS v Chicagi, so mi "naročili", preden sem napravil med vrati poslednji poklon na račun slavne zbornice, da naj še pišem. Niso ravno dejali, da naj pišem o Jeremiji, samo to so dejali, da naj pišem "take članke".

Zdaj boste seveda dejali, da sem malo otročji, malo pa domišljav. Nič za to, saj je lahko oboje res. Saj bi ne bilo nič fletno na svetu, če bi ne bilo med nami te sorte ljudi. Vendar si domišljujem — domišljujem torej! — da sem povedal tisto reč iz drugega razloga. Zato sem jo povedal, da ne bom le jaz sam vsega kriv, da bo še kdo drug nosil soodgovornost za tega — tretjega — "Jeremija".

Saj res! Če naslov sam se bo komu upiral. Sit bo že Jeremijev in jeremijad. Ali bi se ne dal najti drugačen tittel?

Lahko bi dejal to, lahko bi zapisal ono. Pa ne bom ne tega ne onega. Saj smo domači in lahko se med svojimi na domačnost sklicujem. Nekaj zelo našega in domačega je, če kdo prepričevalno prikaže in reče: Ja, ja — v tretje gre rado ...

Opravičila torej — več ko dovolj!

(Dalje prihodnjic)

no smer, kjer smo zopet srečali Slovence in Hrvate, katerih imen si pa žalibog nisem zapomnil.

Po teh krajih je tudi moj oče sekal pred 50. leti, toda vseeno meni sekira kar nič kaj ne prija, toliko kot mački "žajfa". Nazaj grede smo se ustavili v tovarni za izdelavo "ply-wood". Iz vrele vode so izvlekli hloh, ga potisnili k stroju, kjer se je hloh vrtil, oziroma lupil, na drugi strani so pa šnite padale, kakor bi

platno razvijal. Na drugem koncu tovarne se pa vidi lepo izdelan "ply-wood" v različnih merah. Tako smo videli marsikaj zanimivega po Southu. — Ena stvar, ki nas je posebno zanimala, je poslušati te ljudi govoriti. Značajo besede kakor črnci, dasiravno se jih ne more obdolžiti, da imajo "šroka uista"; ali so pa morda sami "Rajbenčanje", pa ne tisti iz Ribnice.

Ker se je moj dopis že precej zavlekel, naj skončam in

Dogodki

med Slovenci po Ameriki

Obletnica poroke

Cleveland, O. — Zadnje nedeljo 9. novembra sta slavila 38. obletnico poroke Mr. in Mrs. Joseph Lovšin iz East 69th Street. — Prijatelji jim žele še mnogo let zdravja in srečnega zakonskega življenja!

Zahvala

Chicago, Ill. — Zelo sem bila presenečena, ko sem dobila prvo nagrado na radio postaji Morris B. Sachs, in to z vašo pomočjo. cenjeni rojaki in rojakinje, ker ste volili za me potom dopisnice in telefona. Zato se vsem prav lepo zahvalim, ki ste oddali glasove za mene. V slučaju, da boste potrebovali, kar bom jaz mogla storiti za vas, sem vam na razpolago. — Zato še enkrat hvala lepa in Bog plačaj! — Justina Kosmach (Ciembliński).

Na dopustu

Cleveland, O. — Za dva tedna je zadnji teden prišel na dopust vojak Herman J. Stavanja iz taborišča, Mississippi. — Omenjeni je sin Mr. in Mrs. Louis Stavanja iz East 63rd Street.

Mr. Frank Prijatelj umrl

Oglesby, Ill. — Tukaj je v torek 11. novembra umrl znani rojak Mr. Frank Prijatelj, ki je imel preje več let gostilno v Oglesby. V Ameriki je bival nad 45 let. Doma je bil iz fare Mirna peč na Dolenjskem. Umrl je v starosti 70 let. — Pogreb se je vršil v petek 14. novembra. — Pokojnik je bil stric od Mrs. Johann Merav, iz Clevelanda, Ohio. Zapusča žalujčo ženo, dva sina in dve hčeri. Mlajši sin je očesni zdravnik, ki ima svoj urad v La Salle, Ill. — Vsem žalujčim sorodnikom naše sožalje, pokojnik naj pa počiva v miru!

Nev grob v Minnesoti

Chisholm, Minn. — V bolnišnici v Ironwood, Michigan je že 30. septembra umrl rojak Anton Kotnik, v starosti 52 let. Rojen je bil v vasi Lož na Notranjskem. — Bil je samski in zapušča tukaj sestro ter več sorodnikov, v starem kraju pa mater in brata.

— Ko sedamo k zajutruku, kosilu ali večerji, naj nam stopijo pred oči obilje reveži v stari domovini. Bog ve, ali imajo oni, kako skorjico kruha, da bi jo zavžili? Pomagajmo jim, zbivajmo za nje prispevke!

ob enem izrečem srčno zahvalo Mr. in Mrs. Benčina in hčerki Zofiji za vso njih iskreno gostoljubnost in za vse, kar so za nas storili. — Drugo polje pa pridite vi k nam na "north" pogledat. — S pozdravom — P. Laurich.

SKRIVNOSTNI NOSAČI

(329)

(Metropolitan Newspaper Service)

Napisal: Edgar Rice Burroughs

Ko je Tarzan vprašal, če je Tommy tukaj, je čarovnik Kraga skomizgnil in rekel: "Če rečem da ne, mi veliki Bwana ne bo verjel."

"Bom sam pogledal," odvrne Tarzan. — To je bilo, česar je Kraga upal.

Tedaj je čarovnik pošepetal svojemu vajencu nekaj na uho, nakar je oni pohitel izpolniti povelje. dočim je Tarzan pregledoval kočjo za kočjo.

Kmalu je Tarzan zazabil dva Butawa divjaka, ki sta nesla nekaj zavitega iz kočje.

TRAGEDIJA JUNAŠKEGA SRBSKEGA NARODA

Teško, če je zadela v sodobni zmedeni Evropi hujša tragedija katerikoli narod, kakor je zadela junaški srbski narod in naš slovenski narod. Oba je zajela strašna Golgota trpljenja, ki bo ostala v zgodovini obeh bratskih narodov, kakor tudi v zgodovini skupne Jugoslavije, najbolj tragična dogodba.

Kakor mi prejemamo iz Slovenije po raznih virih strašna žalostna poročila, kako tamkaj nazivajo izganjanje naš narod, pobijajo in izganjajo slovenske kulturne delavce, duhovnike in lajike, tako te dni objavljajo prežalostna poročila bratje Srbi. "Ameriški Srbobran", ki izhaja v Pittsburghu, Pa., prinaša od dne 4. novembra t. l. prežalostno poročilo v črnem žalnem okvirju čez celo prvo stran. Tragično je to poročilo, najbolj zato, ker govori o preganjanju, mučenju in pobijanju Srbov v "Neodvisni Pavličevi Hrvatski". List piše, da je poročilo prišlo od anglikanskega nadškofa iz Kanteberija na Angleškem, ki je bilo izročeno Srbski pravoslavni cerkvi.

Poročilo je dolgo in navaja poedine slučaje, kako so Pavličevi omiadinovi in drugi mučili in pobili nešteto Srbov v "Neodvisni Hrvatski". Med žrtvami so pravoslavni škofje, svečeniki in mnogi drugi. Poročilo navaja, da so do začetka avgusta t. l. pobili in masakrirali do 180.000 Srbov. Neki slučaj navaja, da Prota (pomeni župnika) Branko Dobrosaljevič iz Velina, je podivjana Pavličeva svojat odvedla vred z njegovim sinom (pravoslavni duhovniki so poročeni) ter ga je mučila na razne načine. Najprvo je moral oče izkupati grob za svojega lastnega sina, katerega so potem pred očetom grozno mučili in ubili. Vse to je moral oče gledati. Oče se je onesvestil v veliki boli, ko je moral vse to gledati. Nato so mučili in ubili še njega. Sličnih slučajev je cela vrsta. Nekaj groznega! Grozno pa še bolj, ker se navaja, da so to vršili Pavličevci v "Neodvisni Hrvatski". Torej v isti deželi, kjer so živeli do zadnje spomladi Srbi in Hrvati in Slovenci, se zdaj med brati vrši ta tragedija. Ali je to mogoče? Mi pravimo ne! Tudi če se vrši vse to, kar se poroča, pravimo še, nemogoče! In če se vrši vse tako, je za tem hudici zada, ki pa ni jugoslovanski, marveč NEMŠKI IN ITALIJANSKI HUDIČ! In ta je odgovoren za vse to, ne pa neodgovorni elementi v "Neodvisni Pavličevi Hrvatski". To naj skušajo razumeti tudi brati Srbi kljub vsej bolesi, ki razumemo, da je velika in globoka.

Neki odlični gost, ki je prišel pred nedolгим v Ameriko je pravil, kako satansko igro igrajo Nemci v Jugoslaviji. V Hrvatski lovijo dnevno Srbe. Najprvo so lovili kajpada izobražence, duhovnike, učitelje in druge veljake. Pa jih niso sodili Nemci sami. Pavličeve izdajice so prisilili, da so jih sodili in so potem tudi ti izvrševali smrtno kazni nad njimi. Ali razumete za kaj tako? Zato, da so Nemci potem Srbom kazali, češ, saj mi vas ne sodimo, ne preganjamo, marveč vaši bratje Hrvatje to delajo z vami, ki vas ne marajo, itd. Neki nazivec se je pbbahal: "Tudi, če bo kedaj zopet prišlo do uspostavljenja Jugoslavije, ostalo bo v njej tako sovraštvo med Srbi in Hrvati, da se bodo poklali sami med seboj. Ali vidite NEMŠKEGA HUDIČA za vsem tem?!"

Mi obsojamo te grozovitosti iz vse svoje duše in iz vsega srca in globoko sočustvujemo z ubogim srbskim narodom. Zagotavljamo, da grozodejstva, ki jih mora prenašati ubogi srbski narod nas enako bole, kakor nje same. Kri, ki teče iz vaših ran, čutimo, da je prav tako naša, kakor vaša bratje Srbi! Prav tako smo prepričani, da grozodejstva, ki jih Nemci izvršujejo nad našim slovenskim narodom v Sloveniji v drugi obliki, vas bole, kakor nas. Toda istočasno rotimo brate Srbe, naj skušajo postopanje Pavličevih izdajic pravilno razumeti. Obsojanje in kažen zaslužio je Pavličeve izdajice, ne pa drugi trezni zavodni Hrvatje! Najmanj pa zaslužio kako obsojanje izseljeni Hrvatje v Ameriki, razun seveda onih, ki s Pavličem soglašajo. In teh je jako malo, ki ne zaslužio nobene pozornosti.

Jugoslovanska ideja ne sme tudi radi teh težkih tragedij trpeti. Vse tragedije, ki so težke, so sovražne ofenzive naših zakletih zunanjih sovražnikov z namenom, da nas za vedno razdvojijo in napravijo iz treh jugoslovanskih narodov tri zaklete sovražnike. Ta rakana se pa ne sme posrečiti ne Nemcem, ne Italijanom, ne nikomur! Ne, mi se med seboj sovražiti ne smemo, sovražimo pa naše sovražnike, ki nas hočejo pocepiti in ti so v Berlinu, Budapešti in v Rimu. Na te pazimo!

Bratje Srbi, vaša bol je naša bol, mi z vami sočustvu jemo in trpimo na vsej črti vašega trpljenja. Imejmo pa vsi neomajano zaupanje v srečnejšo bodočnost, v kateri bo tudi Jugoslavija srečnejše živela, kakor dosedaj. Kri, ki jo preliva sinovi junaške Srbije in kri, ki jo preliva enako junaški Slovenci, bo poglala novo seme boljše, večji in še lepši Jugoslaviji. Dan, ki pride za tem trpljenjem bo najlepši! Glejmo junaško naprej. —n.

Defense Savings Bonds, Series E, are available in denominations as low as \$25, maturity value of Bonds issued in any one calendar year.

NORVEŠKI MORNARJI V SLUŽBI NA ATLANTIKU

Angliji je v veliko pomoč norveška bojna mornarica, katere ima točasno 59 ladij v njeni službi in ki pomaga, da se zaloge preko Atlantika varno prevažajo. Slika kaže štiri norveške mornarje ter neko njihovo ladjo.

KAJ SE SLIŠI PO SVETU?

JAPONCI RAZJARJENI NAD ANGLIJO

Tokio, Japonska. — V uradnih japonskih krogih je sicer vladal zadnji terek popoln molk na izjavo, ki jo je podal dan prej angleški min. predsednik Churchill, toda zato je pa tisk tem bolj glasno vzrotil. Churchill, kakor že poročano, se je izrazil, da bo Anglija še tisto uro nastopila proti Japonski, kakor hitro se bo ta zapletla v vojno z Ameriko. Tako pravi eden listov, da Anglija pleše, kakor ji gode Amerika, ter jo svari, da si koplje svoj lastni grob, na kar dostavlja, da "v japonskem ljudstvu gori jeza, vendar pa, da to vzdržuje popoln molk," češ, da zaupa svoji vladi.

NAZIJI SO NA NORVEŠKEM ZASEGLI SMUČI IN SKORNJE

Stockholm, Šveds. (ONA.) — Kakor se poroča iz zanesljivih virov, so naziji pričeli na Norveškem zasegati smuči in toplo zimsko obuvalo. — V mestu Grong je bilo zapovedano, da mora vsak prebivalec oddati najmanj po ene toplo zimsko obuvalo, poleg tega pa vse smuči, ki jih ima pri hiši. — Zasega teh reči se pripisuje velikemu pomanjkanju zimskih oprave nemške vojske na ruski fronti. — Šivalne stroje so pričeli zasegati v okrajih Soloer, Dombaas in tudi drugod. Prav tako so bila v okoličih Dombaas zaplenjena kolesa (biciklji).

KAKO SE MORAJO POLJAKI OBNAŠATI NASPROTI NEMCEM

Neki tajni poljski časopis, ki se tiska v zasedeni Poljski, vsebuje navodila, kako naj se ljudstvo obnaša nasproti Nemcem.

"1. Nikoli ne nikdar ne daj prostovoljno v službo okupacijski armadi. Na odgovornem mestu ne bodi preveč vnet. Trgovci, lastniki prodajalen, niti moški na ulici, ne bodite preveč vljudni niti v malih stvarih, kot so, da bi dali Nemcem kaka pojasnila o ulicah. Vedno se lahko delate, da ne razumete nemški. Postrži vselej le uradno in pokaži Nemcem, naj občutijo, kako močno sovraštvo loči nas in nje.

"2. Ne hodi v gledališča. Vsaka vstopnica ki kupiš, vsebuje določeno svoto za vojni sklad. Na ta način pomagaš uničevati svojo svobodo in svobodo drugih podjarmljenih narodov.

"3. Nikoli ne hodi na veselične prostore (godbene dvorane, nočne klube, igralnice). Ne pristojta se nam razveseljati in kratkočasiti se, dokler Nemec uničuje našo deželo in muči stotine tisočev naših bra-

tov v koncentracijskih taboriš-
cih in zaporih.

"4. Zmanjšaj kolikor le mogoče nakup blaga, od katerega imajo zasedenci dobiček. Boj-
kotiraj njih časopisje, žganje in tobak.

"5. Naša sveta dolžnost je, da kjer je le mogoče, škodujemo zatiralcem: v neizpolnjevanju njih ukazov, v industrijskih produktih, povsod in vselej."

Ti izvlečki in pritožbe nemških časnikarjev, govore dovolj. To je dovolj jasna slika duha odpornosti v Poljski, ki še tudi po dveh letih strašnega zatiranja še vedno raste.

JUNAŠKA SMRT IVANA KARLOVIČA

Rio de Janeiro, 2b. okt. — (JCO) — Tukajšnji veliki dnevnik "Diário da Noite" je priobčil sledeči članek znanega brazilskega časnikarja:

Ko so mu sovražniki napadli rodno zemljo, je hotel Ivan Karlovič, čeprav mu je bilo še le štirinajst let, v vojsko in v boj. A vse je bilo tako hitro, da ni imel časa, da bi svoje namero uresničil.

Neko jutro so sovražniki vdrli v njegovo vas, jo požgali, njegova očeta obesili raz cerkvena vrata, ustrelili župana in oropali vse. Razširili so strahoto in smrt po vsej Srbiji.

Tedaj se je Ivan Karlovič pridružil četnikom. Z njimi je napadal sovražnike v dolini, presenečal vojaške dovoze po cestah in hribih, se udeleževal napadov na vojašnice in taborišča...

Bil je podoben pravilničnim junakom v svojih krvavih bojih, bil je iznajdljivejši, drznejši in hladnokrnejši kot njegovi starejši tovariši. Pred-

meten v zasedah in izvrsten strelec je s svojo hrabrostjo bil pravi vzgled junaštva svojega naroda. V tem dečku se je prebudil duh svobode.

Pred tremi dnevi so ga ujele. Roke so mu okovali. Pred sovražnim poveljnikom je stal kot ponesen vojak.

"Kdo si?"

"Ivan Karlovič, Srb, štirinajst let."

"Izpustil te bom, če poveš, kje so ostali."

"Ne povem."

"Zvežite ga!", ukaže poveljnik in palica je puščala krvave brazgotine po telesu dečka. Ivan je padel brez zavesti. Kri mu je prišla na usta, obraz mu je zasinel in otek.

A dečkove oči so še streljale kot strojnice.

"Govori! Če ne poveš, bom ukazal, da te ubijejo."

"Ne povem nobene besede," je odločno odgovorjal deček.

Vojak je nastavlil nož na Ivanovo prsi.

"Govori nesrečnik!"

Deček je molčal.

"Končajte s tem malim hudicem", je kazal poveljnik.

Iz dečkovih prsi so vrel curki krvi, oči so se zaprle, a prvi žarki jutranje zarje so posijali na srbskega junaka, dečka Ivana Karloviča.

"RELIGIJA NA POHODU"

Dubuque, Ia. — Tukajšnji nadškof Beckman je imel v sredo po radio govor, v katerem je rotil kongresnike, naj ne glasujejo za preklis nevarnostnega zakona, češ, da si bodo nakopali jezo prebivalstva. Pri tem gibanju, je dejal, bo vera poskrbela za voditelje in njegov nastop je prvi korak k temu. "Religija je na pohodu," je povdaril.

POSETNIKI IZ JUŽNE AMERIKE

Na prijateljskem obisku so bili nedavno v Zd. državah trije častniki iz južne Amerike. Na levi in na desni sta dva mornariška častnika iz Peruja, v sredi pa neki armadni častnik iz Čile.

JUGOSLOVANI NA PLAN, POKAŽIMO SE!

Chicago, Illinois.

Kakor druga leta, tako bomo Jugoslovani v Chicagu praznovali dan Ujedinjenja tudi letos in sicer v nedeljo dne 30. novembra 1941 v Pilsen Park Paviljonu na 26. cesti, kjer se je vršila ta proslava že zadnjih par let.

Bolj, kakor kedaj drugokrat smo poklicani Jugoslovani letos, to je Slovenci, Hrvati in Srbi, da se pokažemo pred ameriško javnostjo in pred vsem svetom, da smo narodno res ujedinjeni in da nam jugoslovanstvo ni le prazna beseda, marveč prav resna in sveta stvar.

Yes, letos imamo Jugoslovani še poseben vzrok, da demonstriramo svoje ujedinjenje in da pokažemo z vsem navdušenjem, da smo Srbi, Hrvati in Slovenci kar se tiče narodnega ujedinjenja enega duha in ene misli. Letos, ko doma naš narod nazivajo in vsi razdvajajo na vse mogoče načine in sejejo med nje razdor, sovraštvo in neslogo, smo ameriški Jugoslovani prav resno poklicani, da svetu pokažemo in s svojim navdušenjem manifestiramo ujedinjeno Jugoslavijo, ter če jo doma nazivajo in fašisti devajo na mrtvaški oder, mi pa pokažimo, da kjerkoli po svetu Srb, Hrvat ali Slovenec diha svobodo in prostost, tam živi jugoslovanska misel in ujedinjena Jugoslavija.

Chicaški Jugoslovani bodo manifestirali v nedeljo 30. novembra jugoslovansko ujedinjenje. Kakor vsako leto in letos še toliko bolj glasno bomo spricvali pred svetom, da Slovenec, Hrvat in Srb so trije nerazdružljivi bratje, ki se ne dajo razdružiti nobeni tuji propagandi, pa bila taka ali taka, zavečajo se, da vsaka taka propaganda je sovražna, nam v pogubo in smrt.

Iz tega razloga apeliramo že danes na vse Slovence, Hrvatce in Srbe, da rezervirajo nedeljo 30. novembra in pridejo na proslavo jugoslovanskega ujedinjenja. Vstopnice so že na prodaj. Dobijo se pri Mr. Jožefu Kukmanu, 1837 W. Cermak Road v Chicagu. Kupite vstopnice vnaprej, ker zgleda, da jih bo kmalu zmanjkalo.

Letos zgleda, da se bodo zlasti Slovenci dobro izkazali na proslavi. Sodelovala bodo naša pevka društva in nastopile bodo tudi Slovenke v narodnih nošah v imenu Kluba "Ljubljane". Poleg nadvse pestrega programa na proslavi tudi obilo zabave, tako da bo to res velik jugoslovanski narodni dan, na katerem se bodo zopet sešli Srbi, Hrvati, Slovenci, da se spoznajo bolj med seboj in da zunanjemu svetu pokažejo svojo edinstvo in nerazdružljivost jugoslovanske misli.

Na dan Jugoslovani za svojo lepo Jugoslavijo! X.

ZDRUŽENE DRŽAVE

PRIZNAVAJO POPOLNO NEDOTAKLJIVOST OZEMLJA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

Washington, D. C. 22. oktobra (JCO). — V zvezi z uradno izjavo ameriške vlade, ki smo jo priobčili v številki 23 dne 20. oktobra, prinašamo besedilo še druge uradne izjave, s katero vlada Združenih držav priznava popolno nedotakljivost ozemlja Kraljevine Jugoslavije, ter kratk pregled vsebine obeh prejšnjih spomenic, ki jih je jugoslovanska Kraljeva vlada izročila vladi Združenih držav.

Po nalogu jugoslovanske Kraljeve vlade je jugoslovanski poslanik v Washingtonu, g. Konstantin Fotić, vložil pri vladi Združenih držav dve protestni spomenici: prvo proti ustanovitvi "neodvisne hrvatske države", drugo proti razglasenju "hrvatskega kraljestva".

Prvo spomenico je predal poslanik g. Fotić državnemu tajniku g. Cordell-u Hull-u 12. maja 1941. Z njo vlada Kraljevine Jugoslavije odločno protestira proti ustanovitvi "neodvisne hrvatske države" in opozarja na protizakonitost, neveljavnost in ničnost tega dejanja Nemčije.

Druga spomenica je bila predana 24. maja 1941. Poslanik g. Konstantin Fotić je v tej spomenici, ki jo je izročil državnemu podtajniku g. Sumner Welles-u v imenu vlade Kraljevine Jugoslavije, vložil protest proti ustanovitvi "hrvatskega kraljestva", ki je bilo razglašeno v Rimu 18. maja, poudarjajoč, da to pomeni prekršitev načelne nedotakljivosti ozemlja Kraljevine Jugoslavije in protizakonsko odvajanje hrvatskega naroda od Kraljevine Jugoslavije.

V prvi in v drugi spomenici je jasno naglašeno, da hrvatski narod predstavljajo v vladi generala g. Dušana Simovića njegovi zakoniti predstavniki, ki se skupno s Srbi in Slovenci naprej bore za osvoboditev Jugoslavije, ki je vključena v njej vsa hrvatska zemlja, in dalje, da Srbi, Hrvati in Slovenci nadaljujejo boj za ostvarjenje svojih teženj in združenja pod žezlom Kralja Petra II. Karadževića, ki ga priznavajo Srbi, Hrvati in Slovenci za svojega zakonitega vladarja.

Na ti spomenici je državni podtajnik g. Sumner Welles imenu vlade Združenih držav izrazil jugoslovanski Kraljevski stališče Združenih držav glede poslaničnice, izročeno jugoslovanskemu poslaniku g. Konstantinu Fotiću:

"Gospod, čast imam potrditi prejem Vaše spomenice z dne 12. maja 1941, ki se nanaša na ustanavljanje "neodvisne hrvatske države". Sprejemam k znanju, da jugoslovanska Kraljeva vlada želi izraziti svoj najodločnejši protest proti takemu nezakonitemu dejanju Nemčije in da smatra neveljavna in nična vsa dela v zvezi z ustanavljanjem "neodvisne hrvatske države", pri čemer ji je edini cilj razkosanje narodnega ozemlja Kraljevine Jugoslavije."

"Želim prav tako potrditi prejem Vaše spomenice z dne 24. maja, 1941, poslana v zvezi z rešitvi dogovorom, podpisanim v Rimu 18. maja 1941, s katerim se odstopajo Italiji nedotakljivi deli ozemlja Kraljevine Jugoslavije. Sprejemam k znanju, da jugoslovanska Kraljeva vlada protestira proti tej novi poškodbi nedotakljivosti njenega narodnega ozemlja in proti oddvajanju hrvatskega naroda, ki s svojimi zakonitimi predstavniki v Kraljevi vladi nadaljuje borbo za osvoboditev Jugoslavije, v kateri je vključeno tudi ozemlje Hrvatske in ki priznavajo Nj. Vel. Kralja Petra II. za svojega edinega zakonitega vladarja."

"Dovolite, da se Vam zahvalim za ljubeznivost, s katero ste mi blagovolili izraziti svoje stališče; hkratu želim znova poudariti globoko užaljenost vlade in ameriškega ljudstva spriču vpa da in razkosanja Jugoslavije, povzročenih po raznih državah, podpisnicah trojnega sporazuma."

"Blagovolite, Ekscelence, sprejeti ponovne izraze mojega najglobljega spoštovanja." The Honorable Konstantin Fotić Minister of Yugoslavia za državnega tajnika: Sumner Welles, s. r.

ČETNIKI IN VOJNA V JUGOSLAVIJI

Washingtonski "Evening Star" je v svoji številki dne 15. oktobra objavil članek jugoslovanskega vojnega odposlanca v Združenih državah, podpolkovnika g. Z. Radojčiča:

Po svoji zemljepisni legi leži Srbija ob poteh, ki vodijo iz Srednje Evrope na Bližnji Vzhod. Po njenem ozemlju teče najkrajša in najboljša zveza med zahodom in vzhodom in obrnjeno. Zato je vsa zgodovina Srbije izpolnjena z neprestanimi boji za obrambo pred množičnimi vpadi, s katerimi so si sovražniki skozi njeno ozemlje skušali priboriti pot dalje. Srbski narod je po svoji naravi miren, pobožen, nadvse pošten in priden, a sila je njegova ljubezen do svobode. Večni boji so iz njega napravili odličnega vojaka in skovali žilav in odporen narod.

Ko so v srednjem veku Turki s silnimi vojskami hoteli preplaviti yso Evropo, je bil srbski narod prvi, ki se je ustavljal tej poplavi. Po krvavi bitki na Kosovem polju, 28. junija 1389, kjer je padel srbski car Lazar in večina srbskih plemičev, je srbski narod izgubil svojo svobodo. Prišel je v turško suženjstvo, ki je trajalo malone pet stoletij. Vendar se nikdar ni nehal boriti. Po svojem porazu na Kosovem polju si je ustvaril duh, ki mu je pomagal, da se je mogel ohraniti navzlic suženjstvu. La je obvaroval svojo vero in svojo narodno zavest in da se je končno osvobodil.

Cepprav je v bitki na Kosovem polju izgubil svojo državno samostojnost in svojo vojaško moč, se je boril še naprej v obliki uporov proti krutim oblastim, maščujoč kri, ki jo je prelivao osvoboditelj. Po vseh različnih pokrajinah Srbije, zlasti v planinskih in gozdnatih predelih, so mladeniči in moške oboroženi odhajali v gozdove in na skrita mesta, so organizirali in potem v skupinah napadali Turke, da bi maščevali krivice in zverinstva, ki so se dogajala. Na tak način so prisiljevali zasedne oblasti, da so bolj po človeško ravnale z narodom.

Njihovo gibanje in delovanje je bilo vezano na čas, ko so gozdovi bili listnati, da so v njih mogli najti zavetje. Zbirali so se začeli vsako leto na Jurjev dan, ko se je začela spomlad. Ta dan je bil določen za splošno zborovanje. Takrat se je odločevalo, kaj je treba storiti v tistem letu. To so bili slavni srbski "hajduki". O njih prepevajo mnoge srbske narodne pesmi. Te pesmi so bodrile ves srbski narod, prešle v njegovo dušo; učili so se jih učenci po vseh jugoslovanskih šolah. V teh pesmih se ponavljajo besede "Jurjev dan, hajduki na plan".

Kako je velik njegov pomen za srbski narod in sedaj za ves jugoslovanski narod, se vidi po tem, da je v narodu vse polno starih običajev, izročil in posebnosti, ki so vezane na proslavitev tega dneva. Ti stari običaji so še danes v navadi. V zvezi s tem je navada, da na "Jurjev dan" vsa jugoslovanska vojska odhaja zgodaj zjutraj iz svojih vojašnic v gozdove in prosto naravo, častniki in vojaki, tam potem zajtrkujejo in se vesele. Tega dne odhajajo na prosto tudi vse šole in vsi, ki prebivajo v mestih.

Ti hajduki, ki smo o njih govorili, so predniki današnjih četnikov. Borbe v Jugoslaviji, ki o njih danes čitamo sleherni dan, označujejo žilavost jugoslovanskega naroda in iz njih odseva duh starih narodnih pesmi in običajev, povezanih na čase srbskih hajdukov.

Črni Jurij s četniki-hajduki osvobodil Srbijo

L. 1804 se je pod prvim Karadžorževićem, Črnim Jurijem, pradedom sedanjega jugoslovanskega Kralja Petra II. Srbija osvobodila izpod turškega suženjstva in postala samostojna država. Po enem stoletju zdravega in samostojnega življenja v svobodni državi se je Srbija čutila dovolj močno, da postane branik in trdna opora vseh Srbov, ki so še vedno bili pod tujim jarmom, pod Turčijo in pod Avstro-Ogrsko. S svojim Kraljem, Petrom I. Karadžorževićem, d e d o m mladega Kralja Petra II., se je Srbija l. 1904 naglo pripravila za to svojo vlogo. Najprej je bilo treba osvoboditi Srbe, ki so žveli pod turško peto v Južni Srbiji in v Makedoniji. Njih življenje je bilo silno težko. Po eni strani so jih tlačili nasilni in okrutni turški begi, po drugi strani pa bolgarski revolucionarni "komite", znani pod imenom "makedonstvujušči". Za zaščito srbskega življa pred temi nasilneži so se začeli zbirati četniki. To so bili dobrovoljci, mladi ljudje, navdušeni narodnjaki iz vrst mlajših častnikov, zdrave kmečke mladine, dijakov z gimnazij in univerz, pa tudi z vseh drugih slojev prebivalstva. Oboroženi in posebej izurjeni za samostojno borbo v malih skupinah, so organizirali krdele od 20 do 30 mož in jih imenovali "čete". Odtod ime "četniki". Njihov vodja se je imenoval "vojvoda". Slavni vojvode so bili Sokolović, Tankosić, vojvoda Brana in Vojin Popović-Vuk (—Volk, zaradi njegove velike osebne hrabrosti in iznajdljivosti, s katero se je znal rešiti iz nevarnosti). Te čete so bile strah in trepet za Turke in Bolgare, ki so srbski narod hoteli poturčiti in pobolgariti. Napak je, če te četnike zamenjamo s "komitaši". Komitaši so bolgarski anarhisti-razbojniki, ki so za denar iz tujine počenjali grozodajstva med srbskim narodom in trosili strup med bolgarskim.

V tem času, okrog 1904 in dalje, so četniki nadaljevali z delovanjem in gibanjem hajdukov iz srednjega veka in junakov, ki so pod vodstvom Črnega Jurija osvobodili Srbijo. V balkanski vojni 1912-13 in v svetovni vojni so četniki dobili nov ustroj, njihove edince so bile močnejše in številnejše, bili so četniški "bataljoni".

Namen in naloga četniških bataljonov sta bila v glavnem nadlegovanje in uničevanje sovražnika v ozadju, za sovrtažnikovi oklopnimi in motoriziranimi edincami, ki bi prebile obrambno črto. In dalje, za vsako posebno drzno junaštvo. Oprema četnikov je bila drugačna kot oprema drugih edinic. Vojaška obleka je bila podobna obleki planincev, lahka in pripravna za kraje,

Neki ruski tovorni parnik, ko je bil napaden od nemških bomb na Črnem morju ter je eksplozija povzročila na njem požar. Slika je bila poslana iz Berlina.

ni". Dvema sta poveljevala vojvoda Vuk in vojvoda Tankosić. Ves čas vojne so bili ti četniški "bataljoni" pod vrhovnim poveljstvom srbskega glavnega poveljstva. Uporabljali so jih za posebej težavne udarce in drzne napade. Poleti 1917 je prispel z letalom v Srbijo s solunskega bojišča četniški vojvoda Kosta Pećanec in dvignil vstajo, ki je trajala vse do osvoboditve Srbije.

Dolgo po svetovni vojni v Jugoslaviji ni bilo četnikov. Njih bilo treba. Pač pa ste mogli videti četnike-veterane, stare borce, ki so ob svečanih priložnostih oblekli svoje slavne "uniforme".

Četniki, današnja jugoslovanska vojska

Sele l. 1939, je jugoslovanska vojaška uprava osnovala četniške bataljone, po vzoru starih četniških edinic. Osnovala jih je v mirnem času in kot edince za mirni čas. V vsaki armadni oblasti po enega, vsega skupaj jih je bilo pet. V teh bataljonih so služili svoj rok vojaki iz vseh vrst naše vojske, tisti, ki so se prostovoljno prijavili, če so bili zdravi in izdržljivi. Četniki so bili v prvi vrsti taki, ki so nekoč sami bili četniki.

Namen in naloga četniških bataljonov sta bila v glavnem nadlegovanje in uničevanje sovražnika v ozadju, za sovrtažnikovi oklopnimi in motoriziranimi edincami, ki bi prebile obrambno črto. In dalje, za vsako posebno drzno junaštvo. Oprema četnikov je bila drugačna kot oprema drugih edinic. Vojaška obleka je bila podobna obleki planincev, lahka in pripravna za kraje,

kjer ni cest in potov. Na nogah so nosili opanke. Njihov znak je bila mrtvaška glava s prekrizanima kostema. Oboroženi so bili s kratkimi puškami, bombami, bodali in ročnimi granatami za boj proti tankom. Nad vsemi temi bataljoni je bilo Poveljstvo četniških oddelkov, generalni štabom in ostalimi potrebnimi vodstvi. Poveljeval je divizijski general Mihajlo Mihajlovič, izbran častnik in bivši četnik.

Končni izhod letos je prišel, ko so mnoge edince bile pod orožjem, a še niso prispale na bojni črto, druge spet so bile na položajih, ki so jih težje nemške oklopne divizije že prebile, tretji v planinskih predelih, kjer jim oklopne edince in letala niso mogli nič. Jugoslovanski vojak, ki je s silnim navdušenjem šel v boj za obrambo svoje zemlje, ni imel časa, da bi to navdušenje uporabil v borbah. Vendar se oni niso predali sovražniku. Bila je pomlad. Gozdovi so bili gosti naše vojske, tisti, ki so se prostovoljno prijavili, če so bili zdravi in izdržljivi. Četniki so bili v prvi vrsti taki, ki so nekoč sami bili četniki.

Namen in naloga četniških bataljonov sta bila v glavnem nadlegovanje in uničevanje sovražnika v ozadju, za sovrtažnikovi oklopnimi in motoriziranimi edincami, ki bi prebile obrambno črto. In dalje, za vsako posebno drzno junaštvo. Oprema četnikov je bila drugačna kot oprema drugih edinic. Vojaška obleka je bila podobna obleki planincev, lahka in pripravna za kraje,

Bosni in Hercegovini manjši oddelki jugoslovanskih vojakov s svojimi častniki in podčastniki, navdušeni v svoji novi nameri, da kot nekdanji hajduki branijo svoj narod pred nasilnežem. Z njimi so vsi četniški bataljoni, ki so za tako bojevanje izsolani. Poveljnik četniških oddelkov, general Mihajlo Mihajlovič je ostal v Jugoslaviji in zelo verjetno je, da on vodi vse njihovo gibanje.

Njim se pridružijo vsi tisti, ki jih je krvočelnost osvojevalca vzpodbudila k upor. Pred petimi meseci so Jugoslavijo zasedli. Odpor še ni končan. Ostal bo vedno, dokler bo sovražnik v domovini, ker jugoslovanski narod rad žrtvuje vse za svojo svobodo. Vojna v Jugoslaviji traja še naprej.

EKSPLOZIJA V TOVARNI POD PREISKAVO

Peoria, Ill. — Federalni agenti so vzeli v roke preiskavo o eksploziji, ki se je pripetila v tovarni Western Powder Co. zadnje sredo zjutraj. V njej so bili ubiti štirje delavci, eden ranjen, razdejani pa dve poslopji, ko so šle v zrak štiri tone smodnike, pripravljene za armado. Tovarna leži v Edwards, 12 milj od tukaj, toda sila eksplozije je bila taka, da so v Peoriji pokala okna.

V BENETKAH POBIJAJO NAZIJE

Stockholm, Šveds. (ONA.) — Nekateri nemški krogi govorijo o Benetkah kot o nekakem "Južnem Amsterdamu", zlasti, odkar so si Benečani nekako prisvojili nizozemski način, "razkazovati" nazijskim vojakom in gestapovcem pot v čudovite beneške kanale. — Uradno nemško poročilo govori o samomorih, in za mesec oktober navajajo da je bilo nad 50 takih "samomorov" med Nemci v Benetkah. — Nemci so bili že večkrat posvarjeni, naj v Benetkah ne hodijo v nočnih urah posamezni po mestu.

Naziji raje poročajo o umorih, ne pa da so to samomorji, ker ako bi pa poročali resnico, bi tako dali ljudstvu v Nemčiji vedeti, kakšno nasprotje vlada v Italiji proti Nemcem.

PRODAM

Dva "flata" stanovanjsko hišo po 4 sobe. Hiša je zidana in ima centralno kurjavo. Cena samo \$3,000.00. Samo \$1,000.00 na plačila, ostalo na odplačila.

ANTON JORDAN

2622 So. Harding Avenue
Tel. Lawndale 7182.
Chicago, Ill.

ZAHVALA

Sheboygan, Wis.

Ne moreva najti zadosti primernih besed, da bi se mogla zadosti zahvaliti vsem najinim prijateljem in prijateljicam, ki so naju tako presenetili z "Suprajs party" za najino petindvajset letnico zakonskega življenja. Nikdar se nisva nadejala, da imava toliko prijateljev.

Presenečenje je bilo pa tako! Dne 22. oktobra prideta k nama Mr. in Mrs. Joe Dragan, rekla sta, da bo imela od pivovarne "Kingsbury" Unija party v Standard dvorani, katere član je Mr. Dragan, in če bi tudi mi dva hotela z njim; seveda nič posebnega sluteč, sva takoj obljubila, da gremo.

Ko pride 25. oktober pa zopet pridejo Mr. in Mrs. Joe Dragan, ter Mr. in Mrs. Anton Grabner, da gremo na omenjeni party. Ko pa stopimo v dvorano, zaori iz vseh grl "Suprajs!" Midva gledava prestrašeno, ker se kaj takega nisva troštala, ker midva sva bila poročena 6. novembra, takrat je bilo pa šele 25. oktobra, in, ko nama pojasnijo, da je to za naju, sva se malo pomirila, pa najbo že kakor hoče. Bil je pa res lep večer in vsi smo bili veseli.

Zato naj bo tukaj izrečena najprisrčnejša zahvala vsem, katere ste kolektale in toliko ljudi skupaj spravile, in vsem, ki ste delali za naju, to so bili sledeči: Mrs. Anna Schuster, Mrs. Peter Droll, Mrs. Joe Dragan, Mrs. Anton Graner, Mrs. Paul Valen, tinčič, Mrs. John Udovih Sr., Mrs. Franko Selko Sr., Mrs. Frank Rafolt, Mrs. Mary Sklan, der, Mr. Paul Schuster, Miss Mary Schuster, Miss Danjela Schuster, Miss Helen Valentin, cica, Miss Anna Gasser, Miss Mary Dragan in Miss Jennie Suscha.

Zahvaliva se tudi pevskemu zboru, organizacije "Ameriško Slovensko Zdrženje, za krasne pesmi, ki ste jih nam zapele.

Zahvaliva se še za košarico, katere je bila okrašena s petindvajsetimi srebrnimi dolarji. Končno se zahvaliva vsem, kateri ste prišli na party in kaj darovali v ta namen in vsem, ki ste darovali kaj in niste mogli priti na party iz enega ali drugega vzroka. Imena so sledeča:

Mr. in Mrs.: Victor Schuster, Leo Zorko Sr., Anton Ribich, Peter Novshek, Anton Kolar, Anton Berce, Math. Kranjtz, Joe Udovih Sr., Jerry Erzen, Joe Zoran, Blaž Chuvan, Anton Brezovnik, Frank Zor, John Vertačič Sr., Anton Plantan, John Prislant, Louis Babich, Carl Mohar Sr., Frank Zavrl, Florijan Slapnik, Vide Komnikar, Frank Repenshek Sr., Frank Šteh, James Hayon, Henry Udovih, Frank Nagode, Joe Melavc, Methodius Anzich, A. Anzich, Math Koschak, Anton Debevec, Martin Jelenc, Louis Francis, Frank Falle, Rudy Marinshek, Math Dragan, Mike Pavel, Jos. Zore, Frank Podrzay, Joe Govek, Joe Yeray, Frank Scheck, John Podrzay, Anton Sircel, Joe Golich, nik, Louis Udovih, Stanley Brulla, Frank Jelovnik, Victor Turk, Anton Stiglitz, Frank Repenshek Jr., Joe Hren, Frank Ribish, Joe Mušič, Val. Skrube, Frank Kaker, John Plesetz, John Udovih Jr., Blaž Skrube, Leo Milostnik, Cyril Kovačič, Joe

Repenshek Sr., John Matičič, Frank Koroshetz, Frank Bučar, John Primozich, Martin Boerner, Joe Adlesich, Louis Borsechnik, Joe Andrejcevec, Jacob Napotnik, Frank Selko Jr., John Gersich, Peter Carek, Joe Prime, Herb. Gartman, Joe Engel, Sam Bolgart, John Keksel, Curt Wagner, Fritz Schneider, Chas. Smith, B. Strosheim, Henry Ibe, John Fleck, Louis Klancer, Anton Markeltz, Geo. Cvetkovič, Joe Mehak, Frank Saye, Anton Smerke, Joe Startz, Frank Horzen, J. Zupančič, John Chuck, John Kotnik, Martin Dragan Sr., Martin Dragan Jr., Joe Dragan, Alex Stryssik, John Smolic, Anton Sterk, F. Lange, Joe Gorenc, Anton Sircel, H. Leffin, Chas. Wendt, Jaems Opener, John Požun, Frank Pekol, W. Vatovetz, Viktor Klančar, Frank Boyance, Charles Kovačič, John Droll, Alvin Droll, Ed. Wagner, J. Pelko, John Kovačič, Anton Časl, Anton Govek, Frank Progar, Joe Samsa, John Rezel, John Champa, Math. Bushner, Frank Rosenstein, Joe Brulla, Joe Bregar, Frank Segalla, Frank Bovhan, Frank Ribich, Anton Pekol, Anton Kopina, John Grandič, Blaž Hlade, John Planinshek, Mike Penko, Melvin Jesinski, John Virant, Joe Suscha, Roman Majcen, Viktor Repenshek, Joe Rupar, Math. Zupančič, Anton Dragan, G. Kunzman, Joe Turk, Jerry Germ, Joe Germ, Anton Marver, Frank Jenko, Louis Melanz, Fred Melanz, Joe Casel, Frank Saje, John Hlade, John Zupančič, Joe Zupančič, John Sučič, Conrad Franzen, Frank Progar Jr., Frank Kunzman, Edward Melanz, Tony Zupančič, Louis Debelak, Joe Zaletel, Anton Cvetan, A. Groene, S. Franzen, Chas. Gehrts, Joe Zagoven, Anton Sterk, Oscar Ottensmann, Joe Zaletel.

Mr.:

Emil Schuster, Frank Schuster, Jakob Jenko, Tony Hren, Joe Francič, Felix Erlach, Jakob Yenko, Anton Falle, Math Savrsnik, Joe Gergisch, Ignatz Kastelic, Peter Šterk, Anton Povsich, John Mikič, Ignatz Gerdenc, Frank Blahota, Frank Gruđen, John Baboshek, Viktor Šterk, Joe Kovač, John Zore, Frank Kotnik, Charles Kotnik, Donald Cvetan, Frank Bovhan, Steve Radovan Jr., Frank Radovan, Joseph Radovan.

Mrs.:

Mary Prime, Cecilia Marelich, Frances Maler, Josephine Prislant, Mary Sebanz, Johana Suscha, Anna Modiz, Anna Kitzmiller, Rose Weiss, Agnes Erste, Mary Majcen, Clara Susch, Mary Vanic, Anna Absetar, Mary Margola, Mary Rakun, Agnes Knaus, Mary Toman, Mary Bovhan.

Miss:

Anna Bovhan, Mary Jane Gasser, Mary Rezel, Anna Gergisch, Olga Hlade, Amelia Jenko, Frances Suscha, Josephine Zupančič, Frances Vanic, Josephine Klančar, Jennie Radovan, Mary Radovan.

Se enkrat najlepša hvala vsem skupaj, prosiva pa oprostite, ako se je pripetila v tej zahvali kakšna pomota, ker je skoraj neizogibna pri toliko številu imen, vsi nama ostanete v trajnem spominu.

Steve in Johana Radovan,

NIAGARSKI MOST OTVORILI

S slavnostnimi ceremonijami so nedavno otvorili novi "Rainbow Bridge" — mavrični most — preko Niagare, pri Niagara Falls, N. Y., ob meji s Kanado. Most je stal nad tri in pol milijona dolarjev.

KNJIGE za katoličane

V zalogi imamo nekaj izvodov sledečih slovenskih knjig:

"SLOVENSKI GOFFINE" (Razlaganje cerkvenega leta, mehko vezane, 574 str. — \$1.00

"ZGODBE SV. PIŠMA", dve velike knjigi, trdo vezane, ilustrirane, vsak del 1180 strani. I. del obsega staro zavezo, II. del obsega novo zavezo. Vsak del 7.50 oba dela — \$15.00

"ŽIVLJENJE SVETNIKOV", dve veliki knjigi, trdo vezane, I. del 994 strani, 2. del 1188 strani. Vsak del \$2.50, oba dela \$5.00

Naroča se pri:

Knjigarna Amerikanski Slovenec
1849 West Cermak Rd., Chicago, Illinois

ZAPISNIK

TURKI NA OBISKU PRI HITLERJU

Na sliko, ki je bila poslana iz Berlina, se vidi, ko sta dva turška generala obiskala Hitlerja v njegovem glavnem stanu neke za fronto v Rusiji.

ZA NAŠE GOSPODINJE

Zakaj gni jejabolka

Tako za trgovino, kakor za zasebno gospodinjstvo je važno vprašanje, kako bi se sadje najbolj ohranilo preko zime. Iz tega razloga je važno, da se seznanimo z nekaterimi biokemijskimi dogajanjmi v zrelem sadju.

Nekateri sadeži, zlasti jabolka, imajo to lastnost, da dozorevajo polagoma šele v hladnem, tako da dobe šele tu svoj pravi vonj in okus.

Vsako mesnato sadje je živo bitje, ki mora na kakšen način razpadati, ko doseže polno zrelost. To razpadanje lahko samo zadržimo, onemogočimo ga ne moremo. To je stara resnica. A kaj je vzrok da sadje razpada? Botaniki so ugotovili, da je to dogajanje v zvezi z "dihanjem". Od določenega časa dalje, ki ga zelo značilno imenujejo "klimateerij sadja", se tvori agens, ki dozorevanje pospešuje in sicer plin etilen.

Ta etilen pospešuje tudi razpad. Ljudje so se na podlagi izkušenj že zdavnaj temu primerno ravnavali, ne da bi vedeli, kaj se v sadju pravzaprav dogaja. Tako jih je izkušnja učila, da se v shrambo ne sme polagati skupaj sadje, ki dozoreva v različnem času. Etilen, ki uhaja iz prej dozorevajočega sadja vpliva namreč na sadje, ki dozoreva pač pozneje, in pospešuje tudi njegovo razpadanje.

Etilen pa ima že med rastjo čudno vlogo; sadje namreč debeli. Dokaz za to so podali z zanimivim poizkusom. Neki raziskovalec je dal pod steklo dve zreli jabolki poleg kalil sončnice. Jabolki sta izdihavala svoj etilen, na kar je sončnica krepko rasla v višino, a je

tudi dobila oteklino, prave golše. Če damo zrelo jabolko v bližino sončnic, se pokažejo na teh kmalu razna razobličanja.

Zorilni plin je v modernih skladiščnih napravah učeal že posebno tehnično uporabo. Tako pospešujejo zoritev citron in banan, ki jih pobirajo in razpošiljajo že v zelenem stanju, z etilenskimi dozami. A ta zanimiva snov se uporablja tudi kot strupeni plin; v žitnih skladiščih ubijajo z njim razne škodljive žuželke. Plin jim polagoma uničuje stanice, a tudi človeška pljuča ne prenešajo večjih količin etilena. Nos nas dobro svari, že hranimo zrelo sadje v zaprti sobi.

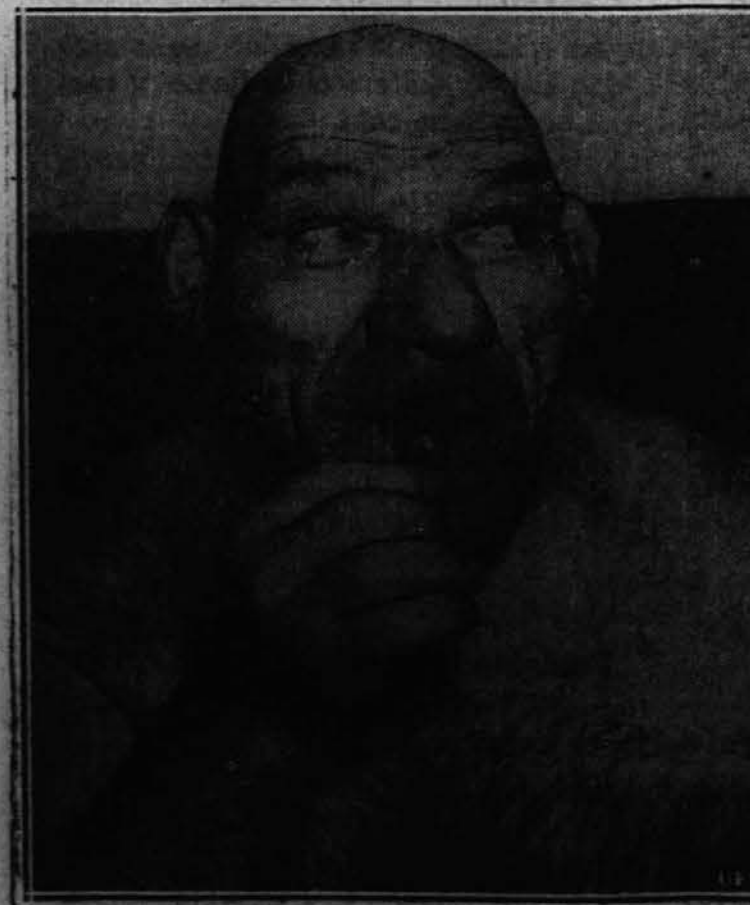
Etilen nahajamo tudi v svetilnem plinu. Kjer gredo skozi kletne prostore plinske cevi, ki niso vedno dovolj tesne, se zrak napolni z etilenom in v takšnem zraku dozoreva sadje hitreje in tudi hitreje razpada. Tu je vzrok za marsikatero gnilo jabolko, čeprav smo postopali pri polaganju v shrambo v svojo previdnostjo. Kleti, v katerih je sadje, naj se zato vedno dobro zračijo. Drugič, ne polagajmo skupaj sadja, ki hitreje in počasneje dozoreva in tretjič, pazimo na to, da se ozračje v kletih, skozi katere gredo plinske cevi, ne napolni z etilenom svetilnega plina.

PRIPRAVA NEKATERIH JEDI

Štajerska juha

Skuhaj mehko pint fižola. Posebej skuhaj štiri olupljene in na kocke zrezane krompirje. V kožo deni dve žlici masti, zarumeni v njej žlico drobno zrezane čebule in tri žlice moke, prilij malo kisa in

"ANGELČEK" DUHA ROŽICO

Rokeborec Maurice Tillot, rodom Francoz, ki si je zaradi svoje "priklupne" zunanosti pridobil priimek "Angelček". Vendar pa, kakor pravijo, njegova zunanost ne odgovarja notranji naravi, češ da je "kroček kot ovca".

krompirjeve vode, pa razmešaj, da je prežganje gladko. Zdad zmešaj fižol in krompir z vodo vred skupaj, prideni lorbarjev listič, osoli in malo popopraj. Ko še malo povre, je juha gotova.

Rižove klobasice

Majhno glavico ohrovt očisti, operi in na drobno se-sekljaj. V kozi segrej žlico masti ali sirovega masla, stre-si na mast sesekljeni ohrovt, osoli, malo popopraj, prilij žlico ali dve vode in duši četrt ure. Nato prideni škodelico iz-branega in opranega riža, prilij še malo vode in duši dalje, da postane riž mehak. Če imaš, sesekljaj košček kuha-nega mesa, ali pečenega mesa, ga primešaj k rižu in odstavi, da se malo shladi. Nato pri-mešaj eno jajce, napravi pri-merno dolge in debele kloba-sice, jih povaljaj v drobtinah in speci na vroči masti.

Goveji zrezki z rižem

Dva funta in pol govedine zmelji in osoli, prideni četrt funta s presnim maslom, čebu-lo in peteršiljem spraznega in ohlajenega riža in eno jajce. Vse prav dobro z rokami pre-gneti in naredi zrezke, katere povaljaj v moki in speci v masti. Pečenim odlij mast in prideni malo juhe. Zložij jih na krožnik in daj s špinačo ali zelenim grahom na mizo. Lah-ko pa tudi s solato.

PRAKTIČNI NASVETI

V posodo, v kateri se je pri-palila jed, posebno polenta, nalij vode, pridaj malo sode in odkuhaj. Nikakor pa ni pra-vilno da pripaljeno jed strgaš z nožem, ker se pokvari skle-nina.

Da se riž ne razkuha, in o-stanejo zrna cela, ga ne smeš mešati z žlico, temveč posodo, v kateri se riž kuha, le več-krat malo pretresi, po vrhu pa previdno premešaj z vilicami. Tudi če zakuhaš riž v juho, ga ne mešaj, ker se ves razčesni.

Prekipevanje mleka prepre-či, če na dno mlečnega lonca položiš majhen obrnjen krož-nik iz debelega porcelana.

ZA JUDE SAMO ENO URO ČASA

Berlin, Nemčija. — Iz ru-munske prestolice Bukareste se poroča, da je bila tamkaj izdana odredba, po kateri ima židovsko prebivalstvo samo eno ura časa na dan, da si v trgovinah nabavi svoje po-trebitve; še tedaj so postre-ženi šele potem, ko je bilo od-pravljeno rumunsko prebiva-lstvo. Trgovcem se grozi s kon-centracijskim taboriščem, ako bi prodajali Judom izven te določene ure.

Katoličani so tako močni, kakor je močno njihovo kato-liško časopisje.

Listen to
PALANDECH'S
RADIO BROADCAST
Featuring a Program of
YUGOSLAV FOLK MUSIC
Every Saturday, 1 to 2 P.M.
STATION WHIP
1520 kilocycles (Top of the Dial)

ZENITNA PONUDBA

Vdovec srednje starosti, brez otrok, se želim seznaniti z žensko v starosti 30 do 45 let v svrhu ženitve. Na pre-moženje ne gledam in tudi vdo-vice z malim otrokom ni izvze-ta. Imam hiše brez dolga, v ka-terih živi 12 družin. Dohod-kov imam \$225 na mesec. Več se pogovorimo pisмено. Ako katera resno misli, naj piše na "Vdovec," c/o Am. Slovenec, 1849 W. Cermak rd., Chicago

MED PROPADOM IN REŠITVIJO

Piše: And. Tomec

(Dalje)

Zato pa glejmo, da bomo naš materin jezik v tej deželi, v ka-teri ga nihče ne sovraži in zati-ra, spoštovali in ljubili, ga poleg vere naših očetov negovali kot našo najdražjo svetinjo, nad njim čuvali in pustili, ne priza-devali si in se trudili, da bi naš jezik znali tudi naši slovenski otroci, ne da bi otroke učili slo-vensko, da bi bilo tudi to žele-ti, temveč samo pustiti, da se na-ši otroci od nas svojih staršev, sami naučijo slovensko, ko z nji-mi slovensko govorimo in s tem pustimo, da se naš jezik še za nekaj časa ohrani, če ne že da bi si posebej še prizadevali, da bi naš jezik še čimdalj mogoče ohranili.

Posebno pa bi se med nami ne smelo več goditi, kar se, žalibog, že v prav veliki meri godi in v tem močno greši, da bi mi Slo-venci, ki smo najmanjši narod, in ki smo zato tudi siromašnejši in potrebnejši ali vsaj ne manj potrebni, kot drugi, skrbeli bolj za druge narode, kakor za same sebe, da bi skrbeli za tuje ljudi na škodo svojih lastnih ljudi in tako sami sebe zatirali.

Drugi narodi že dovolj skrbijo zase, so boljše preskrbljeni, kot smo mi Slovenci, in ni treba, da bi še mi zanje skrbeli; saj tudi drugi za nas ne skrbijo, posebno tako ne, da bi od tega sami imeli škodo.

Naše slovenske naprave, naj bodo cerkve ali kaj drugega, ki so od Slovencev in za Slovence postavljene in ki imajo izključno namen Slovincem služiti, naj se rabijo samo za potrebe Sloven-cev, za tuje pa le toliko, da radi tega ni oškodovan niti en sam Slovenec, posebno če je tujec še kje drugje preskrbljen, naš člo-vek pa nima nikjer druge nobe-ne oskrbe in postrežbe. In da bi mi Slovenci bolj skrbeli za tuja, za katerega nismo odgovorni in do katerega nimamo nobenih ob-veznosti in ki je že preskrbljen, pa da bi radi njega pustili svo-jeje lastnega človeka popolnoma nepreskrbljenega, za katerega smo dolžni skrbeti — kaj take-ga ne boste nikjer drugje našli; kakor edino pri nas Slovincih!

Te robe je v zadnjem času med nami ameriški Slovenci že toliko, da jo je v resnici že težko mirno in molče gledati.

Ameriški Slovenci! Stroga dolžnost do našega naroda nas kliče na plan, naša narodna za-vednost, naš narodni ponos, na-ša čast in naša ljubezen do svo-je narodnosti zahtevajo od nas, da gremo na delo za svojo lastno rešitev našega naroda, zatorej na plan! na delo! Ne bodimo še mi sami tisti rabelj, ki bi s svojo malomarnostjo in brezbriznostjo dopustil, da bi se želja najkvro-lonejšega rablja, kar jih je še kdaj zemlja trpela, slovenski na-

rod uničiti, uresničila. Nikar si sami ne podpisimo smrtno ob-sodbo, da bi na mesto vse storiti za rešitev in obstoj sloverstva, se še na katerikoli način sami zatirali in bi bili s tem nekaki zavezniki in pomagači hitleri zma, da bi še sami delali sloven-stvu škodo, kolikor jo že on ne.

Posebno pa bi bilo svetovati v teh resnih in tako odločilnih ča-sih, da bi se nekoliko zamislili oni naši rojaki, ki so do zdaj ta-ko nezavedno in slepo ravnali, da so toliko škodo naredili: svo-jemu že itak tako malemu in že od drugih tako kruto in neusmi-ljeno in prav po rabeljsko zati-ranemu narodu, samim sebi in svojim otrokom s tem, da niso pustili, da bi se isti od njih bili naučili svojega lastnega mate-rinega jezika, da so zdaj kot mutasti Slovenci za slovenski narod brez pomena in je sloven-ski narod zanje brez pomena. Svoje otroke so vkradli narodu, in otrokom so vkradli narod, da zdaj niso eden za drugega in eden z drugim ne čuti.

Vsaj zdaj bi naj taki spoznali koliko krivico so s tem naredili narodu in svojim otrokom, če obžalovali in to skušali zdaj ne-liko popraviti.

6. Odkrita beseda.

Za pisanje članka na tem me-stu sem imel precej skrbi, težav in razmišljanja. Stvar, o kateri sem na tem mestu mislil pisati, je nekaj takega, da je še malo kaj drugega, o čemur bi bilo ta-ko potrebno in važno spregovo-riti, kakor o tem in s čimer bi se moglo to primerjati. Je veliko tega in se s tem toliko greši, in se mi to zdi nekaj tako vse ob-sodbe in ogorčenja vrednega, da hotoč dati duška svojim čutom nikakor nisem mogel najti pri-mernih besed za sestavo naslo-va tega članka, s katerim bi primerno označil predmet, o ka-terem sem hotel pisati.

Je pa o tem že tako težko pi-sati, ker je to nekaj tako kritič-nega in obenem tudi kočljivega, da vsled gotovih ozirov vsaj do zdaj ni kazalo o tem javno raz-pravljati. Toda mislim, da je zdaj tudi za to prišel primeren čas, in da če zdaj ni čas za to, da tudi nikdar ne bo.

Vendar ker je pa stvar po svojem značaju taka, da bi mor-da preveč živo zadel, če bi prišel takoj in brez vsakega uvoda z besedo na dan, zato sem pa dal temu članku naslov: "Odkrita beseda" in ga napisal kot nekaj uvod k predstoječemu članku, v katerem šele pridem k stvari, da čitateljstvo na to prej nekoliko pripravim.

Torej odkrita beseda!

(Dalje prih.)

Širite in priporočajte list "Amerikanski Slovenec!"

ZLATA KNJIGA

ki smo jo izdali za petdesetletnico

"Amerikanskega Slovenca"

je s stališča slovenske zgodovine in drugače nad-vse zanimiva knjiga. Vsaka slovenska hiša bi jo naj imela v svoji hiši. Naročite jo, **50c** stane samo

Kdor pa želi naročiti tudi Spominsko knjigo ki je bila izdana za štiridesetletnico "Amerikan-skega Slovenca" pred desetimi leti, katerih ima-mo še nekaj na roki, tak dobi obe skupaj, to je Spominsko knjigo od 40 letnice in se-danjo Zlato knjigo, obe za samo **75c**

Naročila sprejema:

Knjigarna Amerikanski Slovenec
1849 W. Cermak Road, Chicago, Illinois

"NA INDIJO"

— ZGODOVINSKI ROMAN —

Ruski spisal G. P. Danilevski
Preložil Al. Benkovič

Čez pol ure sta dve kočiji v največjem diru drdrali od samostana proti severu, dvigali prašne oblake in se javljali z zvonkljanjem in pokanjem bičev v nočni megli in tišini gozdnate okolice samostanske.

Drugi dan je govoril ves Pariz o izrednem dogodku: iz strogo zastraženega samostana Sain-Cyrskega sta ubežali istočasno dve gojenki. Ustno sporočilo in časopisi so raznesli o tem mnogo čudnih in nedoumnih podrobnosti.

Konon Zotov je zvedel o tem šele med zadnjimi. Ko so mu pokazali listič "Le Courant" (Le courant (čitaj: l kuran) je nagli novičar.) ter je čital v njem, da je ena izmed ubežnic bila "lepa ruska gojenka", se mu je stemnilo pred očmi in malo da ni omedlel. Ni bilo več dvojbe: Dunja je ubežala. A kam, in kdo jo je odpeljal?

Prva misel omenjenega Zotova je bila ta, da bi nemudoma pričel iskati. — "Jaz sem njen oče, jaz sem prvi tukajšnji carski zaupnik" — je premišljeval. "Najprej bodo poklicali mene na odgovor. Zamenjarjal jo je, bodo dejali, ni pazil nanjo..." — "A kje naj iščem pomoči? Kdo mi bo hotel zvesto pomagati?" Ko je preštevval v duhu svoje rojake gardemarine, se je ustavil pred vsem pri prebrisanem Alekseju Kasatkinu, ki je bil iznajdljiv bolj ko drugi. Kot prijatelj vdovca Tekutjeva in še iz Moskve znanec Dunjin jo je obiskoval Kasatkin česče od drugih, izvrševal njena naročila, poznal njene misli ter bi utegnil dati kake migljaje glede nje.

Na poti proti stanovanju Kasatkinovega se Zotov spomni, da je sam pred štiri dni Alekseja odpustil v Haag. Poldrugi teden pred tem dogodkom je namreč holandski poslanec Kurakin obvestil Kasatkina o smrti njegove bogate tete in krstne kume v Moskvi, ki je zapustila Alekseju vse imetje. Knez Kurakin je založil na ime Kasatkinovo v Parizu znatno svoto denarja, ki so mu ga poslali iz Moskve, ter pozval Alekseja, naj sestavi za nasledstvo potrebne spise in naj zaradi podpisa in izročitve osebno pride v poslanski urad v Haag.

Zotov je mislil, da se bo Aleksej, ko prejme dediščino, znova vdal prejšnjemu lahkomišelnemu življenju. A ni bilo tako; ko se je preskrbel s potrebnimi listinami, je sklenil brez odlašanja odpotovati v Holandijo. "Blagor mu, kdor ne hodi po potih nečistih," — se je tolažil Zotov, videč, kako se je Kasatkin izpametoval ter postal ves diug: "Kako pomembna je smrt, ki nas krsti, posebno, ako nam podeli dediščino." Zotov ni mogel drugače, kot da se je na tihem smejal, ko je gledal ponižen postni obraz Kasatkina, ki je bil še pred kratkim pravljica vseh pariških predmestij.

Kasatkin je bil mnogim znan še iz domovine v Zamoskvorečji, kjer je kot deček in učenec latinske arhierejske šole delal uničujoče izlete v sosednje zeltnike in vrte in se kot mladenič in gojenec novograjene mornarske šole v mastnem tednu (Mastni teden je predpustni teden.) s tovariši peljal v sanah, katere je vlekla šestorica grozno krulčih svinj, v goste k odličnemu buharskemu poslancu, ki je bil pred kratkim došel.

Pariški zrak je še bolj razvnel in izpodbujal široko divjo nprav veselega ruskega gardemarina, ki je tukaj izpolnil tri in dvajseto leto. Kasatkin je bil krasno razvit, lepe rasti, širokopleč, rdečen in z

golobljimi očmi, postal je kolovodja vseh neugnanih razposajencev. Napravili so mačjo godbo debelemu, napihnjenemu abeju; o belem dnevu prestrašili policijo s kričanjem — požar! roparji! morivci! — ali v polnočni tišini s spečega trga spustili v zrak snop prasketajočih, samodelnih raket — to so bila navadna dela Kasatkina in njegovih novih francoskih tovarišev.

Še pred kratkim v neki temni poletni noči, ko je grozna nevihta rjula nad Parizom, siloma odpirala vrata in okna, ter opoko metala s streh s streh, se je pretil Aleksej s prijatelji s sorbonske akademije premeniti prodajalniške napise v vsem ljudnatem predmestju.

Mesto se je vzbudilo in zaječalo: nad prodajalnico izdelovavca mrtvaških rakev se je čitalo na gostilniški deski: "Zabavišče deda Piera", nad krčmo napis: "Prodaja kadila in sveč". Kabinet nekega zdravnika se je izpremenil v "mesnico" in nad vrati slovečega jezuitskega govornika in postečega se izpovednika je visela deska z napisom: "Učilnica za odrasle deklice".

Poslednje nočno delo pariških navihancev, katero je vodil Kasatkin, je bilo to, da so ugrabili majhen meden top z osamljene arzenalske bastije v predmestju Bourdonne, poleti tega leta. Odpeljali so ga pred nosom straži, privlekli na most čez Seino, nabasali ter v temi dvakrat ustrelili iz njega navzdol po reki. Strah zaspelih prebivalcev je bil brezmejen.

Vse te razposajenosti pa so uganjali tako spretno, da povzročiteljev niso mogli najti in jim kaj dokazati. Čez nekaj časa je Kasatkin navadno sam prišel k Zotovu ter se mu vsega izpovedal. Konon je samo zmetahnil z rokami. — Oh! Ali, ali! Kaj ti je zopet prišlo na misel! — je rekel. Ko pa se je spomnil samega sebe, ga seveda ni izdal.

In mahoma je postal ta Kasatkin, prvi razposajenec in navihaneč v očeh Zotova, tiha voda, pritlična travica. Da, za poslednjega obiska v Saint-Cyru s Kononom, ko je Dunja vnovič tožila o stiskanju, strogosti in dolgočasnosti, se spustila v jok in rekla: "umreti hočem, od žalosti bom sama sebi vzela življenje," ji je odgovoril Aleksej vpricho Zotova: "Oprostite, gospodična, čitajte poučne knjige, življenje svetih očetov. Tukajšnje so se vam že priskutile, poiščite si slovanskih, ne zamerite, pošljem vam jih nekaj..." In poslal jih je.

Ko je Zotov zvedel, da je Aleksej odšel v Haag, se je obrnil na druge gardemarine, a ti mu niso vedeli svetovati. Konon je šel h kraljevskemu prokuratorju ter stvar objavil redarstvu, obetajoč nagrado tistemu, ki mu pokaže sled za ubežniki.

Obiskal je časnikarja, izdajatelja dnevnika, takratne "Gazette de France", od občinstva nazivane "Urad naslovov in ekstrordinarij". Cenzor ali urednik je povedal Kononu, da je francosko ubežnico bržkone odvel sorodnik mestnega vladike, poročnik kraljevske vojske; rusko gojenko pa je, kakor se čuje, ugrabil sorodnik prve deklice, sin plemenitnika iz Vendeje, to veri janzenist, krščenec markize Maintenon. Urednik je pristavil, da je markiza silno razkačena zaradi tega dogodka in da je na njeno prošnjo policija preiskala že ves samostan in okolico Saint-Cyra.

(Dalje prih.)

VESTI O DOMOVINI

(Nadaljevanje s 1. strani)
Ljudi obdržali kot talce. Te dvesto naenkrat za prestopke, ki se sučejo od uboja enega nemškega častnika ali vojaka do javnih poškodb, nošenja crožja in "komunistične propagande".

Menjanje denarja

Kopa se na vse mogoče načine, "zakonite" in "protizakonite". Med zakonito ropanje spada tudi tako-le: po radiu in z lepaki razglase, da tisočaki več ne veljajo in da jih je treba v treh dneh zamenjati za stotake. Prvega dne je bil na banke naval, ko se je pa potem zvedelo, kako te tisočake zamenjujejo, ljudje več niso prihajali, da bi zamenjali svoj denar. Kajti za en tisočak bi izplačali deset stotakov. Dva ali tri proglase za ponarejene. Za druge daje pa priznanico, da se jih res prejeli. Tako da je tisti, ki je prinesel deset tisočakov, dobil nazaj enega in priznanico so vse druge, kar jih niso razglasili kot ponarejene. Pa so iznašli še drug način ropanja. Židom je bilo prepovedano hoditi po nekaterih ulicah, n. pr. po Ilici, po Zrinjevcu, okrog glavnega kolodvora in drugod. Vendar so morale trgovine — ki so jih mnogi pozaprl iz strahu, da jih ne bi oropali — biti pod denarno kaznijo odprte. Ker se mnogi židje imali svoje trgovine na Ilici in po drugih ulicah, kjer niso smeli skozi, so jih najprej na njihovi poti kaznovali s petsto dinarjev globe in potem z njimi šli do trgovine in je odprli. Vsak trgovec, naj

bo ta ali drugi, ki ne bi odprl svoje trgovine, je bil lahko gotov, da je zrel za prisilno taborišče. Kajti to je bila kazen za zločin, če niste odprli trgovino. Koliko so jih lastniki zvečer še zaprli, polne blaga, zjutraj jih pa našli prazne...

Brbi stražniki in dobri vstaši

Greh bi bilo, če bi rekli, da so vsi vstaši enaki, vsi krvoločni in vsi pripravljeni mučiti ujetnike. Med njimi so taki, ki so dobri in postrežljivi, ki jim je žal za ujetnike kakor za same sebe, ker morajo nositi "uniformo", ki jo sovražijo. Te so prisilili k vstopu v vstaške vrste, ker ni bilo dosti tistih, ki so prostovoljno pristopili. Kakor med vstaši, tako je, medda še več, precej dobrih ljudi tudi med stražniki, tisti, ki so prej bili v policijski službi. Ti se zgražajo sprčo zločincov, ki jih počenajo v Zagrebu in v Hrvaški.

Ker vstaši niso imeli nobenega človeka, ki bi ustrojil in vodil policijsko službo v Zagrebu, so iz zapora privlekli prejšnjega policijskega poveljnika dr. Bedekovića in on je zdaj spet na čelu zagrebske policije. Najhujši in najbolj pokvarjen človek v zagrebski policiji je Britvič, za njim pride Oreb in prej omenjena Cerovski in Jurek.

Po pripovedanju stražnikov je v zagrebski policiji posebna soba za mučenje jetnikov. Sam v tej sobi nisem bil, o njej so mi pripovedovali stražniki. V tej sobi vstaši mučijo s posebnimi napravami, ki jih je s seboj prinesla "Gestapo", ki jih je tudi naučila, kako z njimi.

IZREDNA PRILIKA

za ljubitelje lepega povestnega berila se nudi samo za nedoločen čas, ko je na izredni razprodaji krasna knjiga 416 strani, ki vsebuje krasno povest

'Ena božjih Cvetk'

stane po redni ceni \$1.00, zdaj za nedoločen čas na razprodaji samo

50 centov

V zalogi je le omejeno število teh knjig, sezite po nji takoj, zdaj, ko je vam na razpolago za polovično ceno.

Knjigarna Amerikanski Slovenec
1849 W. Cermak Road, Chicago, Illinois

8 knjig za polovično ceno

Imamo na roki kakih 50 izvodov vsake spodaj navedene knjige, katere objavljamo v razprodajo, dokler bodo na roki.

Letos, ko ne bo Mohorjevih knjig iz domovine, imajo ljubitelji lepega berila lepo priliko, da si naroče te knjige, ki jih tu objavljamo za polovično ceno.

Te knjige so:

"MALI ANGLEŠKI WEBSTERJEV BESEDNJAK", ki ga uporabljajo v osnovni šoli	30c
"CELJE", zanimiv opis mesta Celja in njega okolice	40c
"NA NOGE V SVETI BOJ", zanimiva knjiga, ki jo je pisal pok. škof Jeglič	30c
"OB SREBRNEM STUDENCU" (zanimiva povest)	50c
"OČE BUDI TVOJA VOLJA" (Povest iz Istre)	50c
"TARZANOV POVRATEK" (v sliki in povesti 2. knjiga)	45c
"OD SRCA DO SRCA" (1. in 2. zvezek) preje	50c
"ZA DOMAČIM OGNJIŠČEM" (povest)	25c

Prodajna vrednost\$3.20

Zdaj dobite te knjige, dokler zaloga ne poide za SAMO

\$1.60

Naročila je poslati na:

Knjigarna Amerikanski Slovenec
1849 W. Cermak Rd. Chicago, Illinois

Pisano polje

J. M. Trunk

Vidim precej sarkastične opazke na Angleže, ker se ne zganajo, ko Rusija težko diha. Well, jaz sem v malem marsikaj doživel, ko postanejo ljudje nestipni, ker ne poznajo razmer. Politika je najmanj nescbična, in le nesebičnih Angležev bo vrlo malo. Dokler ni tehtnih in neovrgljivih dokazov za kako nameravano in zavestno zadržanje, bi jaz pri sodbi ne bil prenael in niti ne preoster, in če tudi Angleži sami postajajo nemirni. Neki ljudje mislijo, da je treba samole s prsti počiti, pa bi vse šlo.

Zdaj prihaja na dan, da je bilo v začetku klaverno priorožju in pri vsem. Pravo čudo je, da Dunkirk ni bil še hujši, ali poraz v Grčiji še večji. Nemci so se pripravljali noč in dan, pet let, in delajo zdaj še dve leti noč in dan brez vsakih debat in vsakega pomisleka na stroške. Kje drugje debatairajo za vsako puško. Kadar nastane sila, niti biljoni ne delajo prehitro. Videl sem slika, da je imel ameriški vojak pri zadnjih manevrih leseno strojnico (le za markiranje...) ker še ni dosti narejenih mašinskih pušk. Je zelo verjetno.

Sodite, če imate razloge, nestrpni pa ne postajajte, ker prav sedanja vojna ni noben špas.

Hrvaški ban dr. Šubišić, ki se zdaj mudi v Kanadi, je povedal tam merodajnim krogom, da to, kar se zdaj dela na Hrvaškem, ni delo pravih Hrvatov ali hrvaškega naroda. Upajmo vsaj in verjamemo, saj se precej dani tudi v hrvaških glavah. Vsa mizerija je v tem, da je bilo sedanje delo sploh mogoče in se med Hrvatili že prej ni zjasnilo. Potrpimo, tudi pred danom mora priti zarja, potem šele pride beli dan. Zdaj je, kakor je in slabo je. Morda pa zjasni tudi to, kar je danes manj dobrega, da bo bolj jasno pozneje. Precej antisemitizma je zdaj v Zagrebu, pa le Hitlerjevega antisemitizma, in ta antisemitizem je najslabše vrste, rasna mrznja, ki ne spada med kolikaj civilizirane ljudi. Sem pa

tudi jaz za antisemitizem, kadar gre za potrebno omejitev prevelikega vpliva Judov, ki druge tlačijo kakor mora.

Dozdaj je bilo med Hrvati preveč nekega semitizma, preveč judovskega vpliva, in morda je tu razlog, da je prišlo do sedanje mizerije. "Beli Zagreb", je v resnici — judovski Zagreb. Ali se obrača? Zdaj v Zagrebu poslušajo, kako se Herr Hitler odkašlja, in Hitler je hud na Jude, in v Zagrebu morajo biti enako hudi na Jude. To je antisemitizem tam v Zagrebu danes. Vidim, da so prepovedali vsako ženitev med kakim Judom in arijcem, in zapretili tudi, kakor je danes v navadi, če gre tudi za glavo. Vsak uradnik bo na cesti in raje kamnje je, ako bi se zatelebil v kako Judinjo.

Ampak že prej sem videl nekaj sitnosti pri ti antisemitizmi robi. Menda je sam vodja Pavelić poročen z Judinjo in še drugi izmed sedanjih veljakov. Ali je res tako, ne vem, videl pa sem, da so vsaj take Judinje proglasili za "častne" Judinje in ostanejo tako lahko na svojih mestih. Pomagati si mora znati!

Nekaj pametnega antisemitizma je na mestu, Hitlerov antisemitizem pa ni na mestu.

DR. JOHN J. SMETANA
OPTOMETRIST

Pregleduje oči in predpisuje očala
23 LET IZKUŠNJE
1801 So. Ashland Avenue
Tel. Canal 0523
Uradne ure: vsak dan od 9
zjutraj do 8:30 zvečer.

DR. H. M. LANCASTER
Dentist

2159 West Cermak Rd.
(ogel Leavitt St.)
Telefon Canal 3817
CHICAGO, ILL.

300 svetih maš letno

v življenju in po smrti, so deležni člani "Mašne zveze za Afriko". Člana rina enkrat za vedno 25c za vsako osebo, živo ali umrlo. — Naslov:

DRUŽBA SV. PETRA KLAVERJA

za afriške misijone,

3624 W. Pine Boulevard, Dept. A, St. Louis, Mo.

PRVI SLOVENSKI POGREBNI ZAVOD V CHICAGO

Louis J. Zefran

1941 W. Cermak Rd., Chicago, Illinois
Phone Canal 4611

NA RAZPOLAGO NOČ IN DAN.

— Najboljši avtomobili za pogrebe, krste in ženitovanja — Mrtvaška kapela na razpolago brezplačno. — CENE ZMERNE.

Nove plačilne knjižice

ZA DRUŠTVA K. S. K. J.

Trpežne vezane v platno, narejene za 12 let. Velikost 4 1/2 x 3 inčev, primerna velikost za žep. Tiskane na dobrem pismenem papirju s pivniki, po kakršnih društva vedno poprašujejo. Na platnice pride tiskano ime društva, ki jih naroči.

50 knjižic.....\$8.50 — 100 knjižic.....\$13.75

Pri višjih naročilih dodaten popust.

Knjigarna Amerikanski Slovenec
1849 W. Cermak Rd., Chicago, Illinois

S prijateljem po svetu

Dober zanimiv list, ki daje pouk, je najboljši človekov prijatelj. Dober list bogati človekovo znanje. Dober zanimiv list dela vam tovarišstvo ob dolgih zimskih večerih. Tak list bote imeli, če si naročite družinski mesečnik

NOVI SVET 1849 West Cermak Road, Chicago, Illinois

STANE LETNO SAMO \$2.00 — NAROČITE SI GA ŠE DANES!